

1/7

KURIER Wileński

ŚRODA, 5 LUTEGO 1992 R.
Nr 24 (11793)

ZATWIERDZONO PRZEWODNICZĄCYCH STAŁYCH KOMISJI PARLAMENTARNYCH

Zgodnie z uprzednim postanowieniem, sesja miała zakończyć się do 16 lutego br. Nieestetycznie zamyśli deputowani, w rozmowach mówiąc, że ich własność nie będą wcielone w życie. Wczoraj, 4 lutego podjęto bowiem decyzję o przedłużeniu pracy sesji. Przyczyna: dołączona nie zatwierdzono budżetu państwa na rok bieżący. W następnym tygodniu kosztom utrzymania posiedzeń plenarnych planuje się w komisjach i koleżeńskich dyskutować na temat tego projektu. Do owoceń, konkretnych prac nawiązał parlamentaryzm mandatów W. Pupauskas.

W PARLAMENCIE

REPUBLIKI

kierował E. Zingeris. Na to stanowisko zgłoszono A. Januškę.

KOLEJNY RAZ O WYBORACH NA WILENSZCZYŹNIE

Jak już informowaliśmy, w ubiegłym tygodniu odbyła się dyskusja na temat projektu uchwały w sprawie wniosków komisji ds. zbadania antykonstytucyjnej działalności sołectwicznej, wileńskiej rad rejonowych i in. pod kierownictwem E. Petrovasa. Odbyło się również głosowanie nad projektem tego dokumentu, który m.in. przewiduje, że wybory do wileńskiej i sołectwicznej rad rejonowych ogłoszono tym, gdy ta kwestia po upływie terminu bezpośredniego zarządzania, czyli na początku marca br. ponownie na wniosek komisji będzie rozpatrzona w Radzie Najwyższej.

Decyzja wówczas nie zapadła, bowiem przy braku wymaganego kworum dokument ten nie zdobył należytej liczby głosów. E. Petrovas prosił więc, by przegłosować za uchwałą w obecności pełnego kworum. Nastąpiło to wczoraj. Jednak ubiegłym razem, jak też we wtorek zostały naruszone ustalenia regulaminu, bowiem nie uwzględniono żądania polskiej frakcji w sprawie imiennego głosowania za projektem tego dokumentu. Z tej racji frakcja polska nie zgodziła się z wynikami głosowania, żądając ich anulowania i ponownego głosowania. Zastępca starosty J. Dringelis, prowadzący w tym dniu posiedzenie, przyznał słuszność tego żądania i zapowiedział ponowne głosowanie, oczywiście z przestrzeganiem zasad regulaminu. O podjętej decyzji poinformujemy naszych Czytelników.

Jadwiga BIELAWSKA

Jeszcze raz o cenach za mieszkania

Od kilku tygodni nowe tarify opłat za mieszkania są tematem numer jeden. Zdolnolano on na chwilę rosnące w zwrótnym tempie ceny na najprzeróżniejsze towary. Co prawda, ustawa o nowych stawkach komornego została wstawiła do 1 marca. Ale kilka tygodni przelicz jak chwila. A co dalej? Więc temat ten był ponownie omawiany na spotkaniu mera Włna Arunasa Szta-rasa z dziennikarzami. Na to spotkanie przybyli również starostwie wszystkich starostw stolicy.

Niestety, wypowiedź mera nie napswała optymizmem. Nastała się wniosek, że wszystko zostanie po staremu, czyli za 1 m² powierzchni mieszkania municipalnego trzeba będzie płacić 2,61, a za 1 m² mieszkania sprywatyzowanego — 1,16. Prawda, obecnie opracowywane są nowe tarify, które w połowie lutego mają być zatwierdzone. Niemniej nie wniosek one chyba nie nowego, z wyjątkiem ulg dla inwalidów, kiedy można będzie zmniejszyć sumę do 80 proc. oraz dla rodzin bardzo słabo uposażonych, gdzie nie ma potrzebnego minimum na człowieka — ulgi będą 50 proc. Pozostała — 50 proc. opłacane będą z funduszu socjalnego. To kilka spraw. A co z pozostałymi mieszkańcami? Mer miasta widzi wyjście w tworzeniu spółek rzemieślniczych, tak jak to mają mieszkania spółdzielcze i nie korzystają z usług starostw. Jako członek spółdzielni wiem doskonale, ile płaci, no ale to osobny temat.

Jeszcze jedno zagadnienie: czy nowe tarify wpłyną na poprawę jakości usług, bo na dzień dzisiejszy sprawa wygląda wręcz odwrotnie. Gdy się słucha wypowiedzi starostw, można się zrozumić ich biedę, czyli ceny, rosną na wszystko. I o ile, na przykład, przełożenie pieca keflowego

go (a takich w mieście mamy jeszcze sporo) przed rokiem kosztowało 250 rubli, to dziś 3 tysiące. Remont zaś jednego dachu bieżącego lata kosztował 15 tys. rubli.

Nie mówię o obciążeniu, bo ileż ludzi w starostwach zatrudnionych jest przy dzieleniu talonów ogólnych, obecnie dołożono też dla nich sprawę robienia spisów poborowych, a przypominajmy sobie wydawanie świadectw obywatelskich, czeków inwestycyjnych... Na pewno ludziom zatrudnionym w starostwach nie ma czego zazdrościć.

Dużo niuansów jest też w takiej sprawie — dlaczego, na przykład, mieszkańcy nowej dzielnicy mają płacić takie sumy, przeciw ich domy nie wymagały od razu remontu kapitalnego. Swoją drogą zaś ci, którzy mieszkają w starych domach będą skazani na wieczne remonty. Jeżeli weźmiemy taką dzielnicę, jak Zwierzyniec, to jedynie na utrzymanie lokalnych kotłowni trzeba 6 milionów rubli rocznie, a starostwo zbiera tylko 600 tys. Dla tego opłata 1,16 za 1 m² została wprowadzona dla wszystkich sprywatyzowanych mieszkań niezależnie od dzielnicy. Musimy sobie uświadomić, że za wszystko trzeba płacić — za remonty fasad, domów, schody, naprawę dachów itd. itp. Zresztą spójrzmy jak robią to mieszkańcy spółdzielni — płacą za wszystko i żadna darmowa pomoc nigdzie nie nadejdzie.

Na dzień dzisiejszy pozostaje tylko tworzenie spółek rzemieślniczych — wtedy usługi będą może nieco tańsze. Zresztą kto się zatroszczy o część zamienić, czy będziemy je nabywać tylko na rynku w Garliu?

Helena GŁADKOWSKA

Można i bez pikiety

Jest ustawa o prywatyzacji, jest ustawa o działalności farmacji, ale jest też punkt, w którym te ustawy zaprzeczają sobie. Z tego powodu apokryficzne zorganizowali pikietę, Litewski Związek Farmacji wystąpił z odeszła do rządu Litwy, a grupa pięciu pikietujących z odeszła ta odwieczna dział prywatyzacji aparatu rządowego Republiki Litewskiej.

Tu odbyła się rozmowa.

Uzgodniono, że w toku prywatyzacji aptek oraz innych obiektów farmacji nie będzie lamana ustawa o działalności farmacji. Uzgodniono również, że przy opracowaniu programu prywatyzacji obiektów leczniczych uwzględni się ich specyfikę i będzie się przestrzegać podstawowych założeń ustawy o wstępnej prywatyzacji mienia państwowego. Apteki i inne obiekty zdrowotne prywatyzowane będą wraz z pomieszczeniami. Na posiedzeniu Centralnej Komisji Prywatyzacji, poświęcone sprawom prywatyzacji obiektów farmaceutycznych zapraszani też będą przedstawiciele Litewskiego Związku Farmacji.

Ministerstwo Zdrowia wskaże konkretne służby, które rejestrować będą propozycje i poinformują w różnych kwestiach związanych z zaopatrzeniem w leki.

Wyniki rozmowy zadowolili oboje strony.

Wręczcie odeszła, wyjaśnić kwestie sporne — głosi pismo działu prywatyzacji aparatu rządowego Republiki Litewskiej w sprawie tego konfliktu — z powodzeniem można i bez pikiety.

(ELTA)

Spotkanie w Departamencie

3 lutego w siedzibie Departamentu do Spraw Narodowości przy rządzie RL odbyło się pierwsze spotkanie przedstawicieli nowego Zarządu Głównego ZPL z generalnym dyrektorem Departamentu panią Haliną Kobeckaitę.

Jan Minciewicz i Jan Zacharzewski podzieliли się planami i problemami ZPL. Omówione zostały możliwości wsparcia finansowego przez rząd republiki poszczególnych programów ZPL omówiono także m.in. problem Unijstęte-

Zachęcie ludności do sprzedaży państwu produkcji hodowlanej w miesiącach zimowych i wiosennych

W tym celu od 5 lutego i dochody, otrzymane z sprzedaży państwu bydła i owczyny, więcej jednak niż 100 rubli na jednego dorosłego mieszkańca, przeleć na żyłki mieszkańców, którzy je na osobne konta ich i na osobne konta w Banku Oszczędnościowym.

lub w instytucjach Litewskiego Banku Rolnego.
2. Ustalić, że wobec środków, przelanych na osobne konta wkiadów lub na konta rodzinowe gospodarzy zastępuje się korzystny kurs wymiany na walutę narodową (na równi z indeksem wzrostu cen, obejmującym środki zlinwertyzowane na dzień 25 lutego 1991 r. w stosunku 1:5) lub mieszkańcom, którzy sprzedali państwu bydło i drobię udzieli się prawa nabycia za wskazaną w pkt. 1 sumę pieniężną pasze, otrzymaną na mocy porozumień międzypaństwowych.
3. Bank Oszczędnościowy Litwy oraz Litewski Bank Rolny ma ustalić tryb otwarcia kont wka-

zanych w pkt. 1 oraz ich ewidencji.
4. Przedsiębiorstwa, pełniące funkcje państwowego skupu produkcji rolnej lub przedsiębiorstwa rolne, rozliczające się z mieszkańcami za sprzedane państwu bydło i drobię, po wypełnieniu przez mieszkańców podań według formy ustalonej przez Ministerstwo Rolnictwa, otrzymamy dochód przelewają na instytucje bankowe, aby zaliczyć one te środki na konta wskazane w pkt. 1, a mieszkańcom wydając kwity. Kwity sprzedaży bydła i drobiu państwu według niniejszej uchwały są dokumentami podlegającymi ścisłej ewidencji i mieszkańcy powinni je zachować.

Przewidziane w pkt. 2 ulgi stosowane będą jedynie w przypadku, gdy mieszkańcy przedstawia instytucjom bankowym (przedsiębiorstwom przetwórstwa zboża) kwity o sprzedaży państwu bydła i drobiu. Zgubione kwity nie będą wydawane powtórnie. W przypadku nie przedstawienia kwitów instytucjom bankowym (przedsiębiorstwom przetwórstwa zboża), środki, znajdujące się na poszczególnych kontach wkładów zostaną przelane na zwyčajne konta wkładów.
Osoby, które naruszają punkt 2, przewidujący tryb ulgowy, ponoszą odpowiedzialność zgodnie z ustawą Republiki Litewskiej nr 1-1573 z 18 lipca 1991 r.

5. Posiadane oraz przewidziane do otrzymania zasoby materiałowe (z pasza, opalem, sprzętem itp. włącznie) przedsiębiorstw rolnym dzielone będą z uwzględnieniem ilości sprzedanych państwu bydła i drobiu, nabiału i innej produkcji rolnej.
6. Ministerstwo Rolnictwa wspólnie z Bankiem Oszczędnościowym Litwy i Litewskim Bankiem Rolnym w ciągu trzech dni mają opracować formę podania wskazanego w pkt 4 oraz poinformować zarządy miejskie i rejonowe, przedsiębiorstwa skupu produkcji rolnej, jak też ludność o otwarciu kont przewidzianych w pkt 1 oraz trybie przelanych w te konta.

Czesław MICKIEWICZ, konsultant Departamentu

Litwa potrzebuje funduszu stabilizacji

DAVOS (Szwajcaria), 2 lutego (Reuter — ELTA). Przewodniczący Rady Najwyższej Republiki Litewskiej W. Landsbergis oświadczył w niedzielę, że jego kraj dąży do otrzymania zachodniej pomocy finansowej — około 200 mln dolarów niezbędnych dla wprowadzenia własnej waluty. Na światowym forum gospodarczym w Davos Landsbergis powiedział, iż pomoc ta niezbędna jest dla założenia funduszu stabilizacji i jak najważniejszego przezwyciężenia kryzysu gospodarczego w kraju.

Potrzebujemy zaledwie 100—200 mln dolarów, abyśmy mogli pścić do obrotu własne pieniądze. Są już wydrukowane i leżą

w naszych bankach. Miliony te są nam potrzebne przede wszystkim jako gwarancja i miodziwe, że nie zostaną wykorzystane.

Wielka Brytania i Francja zgodziły się zwrócić złoto, znajdujące się tam od czasów przedwojennych. Ale zdaniem Landsbergisa, nie starczy tego dla pokrycia lit.

Landsbergis oświadczył, że chciałby otrzymać pomoc finansową za pośrednictwem Międzynarodowego Funduszu Walutowego, do którego Litwa zamierza wstąpić. Liczy, że w kwietniu zostaniemy przyjęci. Chcielibyśmy, aby nastąpiło to jak najszybciej, bez odkładania”.

Landsbergis na konferencji prasowej oświadczył, że jego kraj w zasadzie będący krajem rolniczym, mógłby podłączyć za przykładem Korei, nie korzystając z funduszu stabilizacji.

Dwa lata temu Polsce udzielono pomocy w wysokości dwóch miliardów dolarów, aby złotówka mogła się stać wymienialna. Jak na razie jednak nie skorzystała ona z tych miliardów.

Rosja dąży do otrzymania 6 mld dolarów na taki fundusz stabilizacji, aby rubel przynajmniej wewnątrz kraju stał się wymienialny.

Brama do rynku europejskiego stoi otworem

W Brukseli parowano umowę o współpracy handlowej i gospodarczej między Litwą z Europejską Wspólnotą Gospodarczą (EWG).

— Rzec można, iż z chwilą podpisania tego dokumentu owarła została droga na rynek dwunastu rozwiniętych krajów europejskich, a zarazem dokonano zostały ważne procedury w dążeniu Litwy do zdobycia praw przynależności członka tej Wspólnoty — powiedział kor. ELTA prowadzący negocjacje z przedstawicielem EWG kierownik delegacji litewskiej, minister międzynarodowych kontaktów gospodarczych Witenis Aleszkaitis. — Litwa i EWG, które podpisały umowę udzielającą sobie nawzajem klauzuli największego wprzeżyłowienia w handlu. W większości wypadków towary będą wwożone i wywożone bez opłaty celnej. Jest rzeczą bardzo ważną, iż eksport Litwy,

jak na razie, nie będzie ograniczany. Niektórzy u nas sądzą, że wyroby litewskie nie będą tam miały popytu. Z powodzeniem możemy eksportować nawozy mineralne, cement, meble i półwyroby z drewna, niektóre wyroby metalowe, lodówki, tkaniny i in. Ryc może, niektóre towary z powodu niższej jakości będą tam nieco tańsze od analogicznych zachodnich. Cóż, gdy zarobimy twardą walutę, stać nas będzie na modernizację przemysłu i poprawę swego produkcji według nowych standardów. Po wtórnie, będziemy mogli pod dotacją wwieźć niedrogi towar, których nam brak. Wszystko będzie zależało od naszych producentów i przedsiębiorców.

Umowa wejdzie w życie, gdy zatwierdzi ją władze Republiki Litewskiej i krajów EWG. Sądzą, że możemy to zrobić w ciągu kilku tygodni, a zanim zebrane zostaną podpisy szefów 12

krajów EWG, miną co najmniej 2 miesiące. Kraje, które zawarły umowę, utworzą połączony komitet dla rozstrzygnięcia spraw dalszej współpracy. Komitet raz do roku będzie obradował w Wilnie i Brukseli.

Podczas tej podróży zagranicę przyjechał Witenis Aleszkaitis uczestniczył również w posiedzeniu rady dyrektorów Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju, na którym omawiano też kwestię pomocy Litwie. Na posiedzeniu rady zatwierdzono dokument o pomocy strategicznej dla Litwy. Bank zamierza finansować poszczególne projekty z zakresu prywatyzacji, energetyki, telekomunikacji, transportu, rolnictwa, ochrony środowiska i in. Ażalowiek takie projekty bezpośrednio finansowane są zaledwie w 30 proc. ich wartości, nie uszczupła to bynajmniej znaczenia udzielanej pomocy — tam, gdzie tak solidny bank międzynarodowy decyduje się na zainwestowanie swego kapitału, też jest o prywatnych inwestorów.

OD CHAMONIX DO ALBERTVILLE

1924—1960: „pierwsze skrzydce” Skandynawów

W najbliższą sobotę we francuskim mieście Albertville zaplanuje znicz XVI Zimowych Igrzysk Olimpijskich. Wszystko wskazuje na to, że na starcie staną reprezentanci 64 krajów. Jest to tak się stanie, będzie to rekordowa obsada w historii tego rodzaju imprez, wiodących retdowd od roku 1924.

Dziś w przedniu olimpijskich batalii na igrzyskach i lodzie proponujemy Czytelnikom przewrócić wspólnie książkę Białyh Olimpiad pt. „Od Chamonix do Albertville”, by choć w telegraficznym skrócie przypomnieć to, co się dotąd wydarzyło.

Jak to było właściwie z tymi w Zimowymi Igrzyskami? Kiedy odbyły się po raz pierwszy? I gdzie? Kto najbardziej przyczynił się do ich powstania?

A więc pierwszym sportem, zimowym oczywiście, który zyskał olimpijską nobilitację, było igrzysk figurowe. Znalazło ono dla siebie miejsce już w czasie Letnich Igrzysk 1908 roku w Londynie. Oczywiście, stało się tak dzięki temu, iż stolica Wielkiej Brytanii miała już wówczas sztuczne lodowisko. W roku 1920, w Antwerpii, do igrzysk figurowej na lodzie dołączył hokej. Ale droga do Zimowych Igrzysk Olimpijskich była dość wyboista. Za — by głównie Szwajcary i Kanadyjczy, przeciw — co wydaje się dziś zupełnie nieuzasadnione — kraje skandynawskie. Nie za bardzo wiadano, jak to właściwie ma z tymi Zimowymi Igrzyskami być. Jasne było, że będzie inny program, ale przecież i miejsce, i termin także musiały być inne niż Igrzysk Letnich. Sam baron Pierre de Coubertin mówił: „Można wyprodukować sztuczny lod, ale co zrobić ze śniegiem i górami”.

Wszystko zaczęło się w mo-

Podejrzanych zatrzymano

WARSZAWA. (Kor. ELTA A. Degutis). 2 lutego wieczorem prokurator warszawskiej dzielnicy Śródmieście Karol Rutkowski dał sankcję na tymczasowy areszt (3 miesiące) dwóch osób, byłych obywateli ZSRR.

Zatrzymani podejrzewani są o próbę obrabowania kasjerki sklepu „Marcopolo” we czwartek o godz. 8 rano, która o tej porze niosła do firmy samochodną małą kwotę — 12 milionów złotych. Napastnicy nie byli zamaskowani, chociaż na ulicy było pełno ludzi. Jest więc kilkadziesiątem

świadców napadu. Po nieudanej próbie przestępcy wystrzelali z pistoletu ranili ustrajującego ich zatrzymać przechodnia, porzucili torbę z pieniędzmi, wsięli do jasnego samochodu „Lada” i uciekli. W tym samym dniu telewizyjnie opisał napastników, za znaczyła, że numery rejestracyjne jasnego samochodu mają pierwszą literę rosyjską „M”, że bandyci mówili po rosyjsku.

Wieczorem następnego dnia podejrzani zostali zatrzymani w Ogrodnikach, przewiezieni do Suwałk, a następnie śmigłowcem

dostraczeni do Warszawy. Ich sprawę przekazano prokuraturze. Dochodzenie trwało 48 godzin. Tyle czasu policja ma prawo przetrzymać ludzi bez sankcji prokuratora. O ile вина zostanie utwodniona, zgodnie z polskim kodeksem karnym, za napad zbrojny grozi kara śmierci.

Zatrzymano osoby z litewskimi paszportami rozpoznając większość świadków, byli jednak wapiący, a niektórzy twierdzili, iż w czasie napadzi wzięli celkiem inne osoby. Pistoletu, z którego strzelano do człowieka, nie znaleziono przy nich. Podczas oczynej stawki obaj podejrzani zachowywali się bardzo arogancko.

3 lutego w południe o tymczasowym areszcie podejrzanych prokurator poinformował charge d'affaires ad interim Republiki Litewskiej w Polsce i zakomunikował, że jeden z podejrzanych oskarżony jest o napad zbrojny z paragrafu drugiego art. 210 Kodeksu Karnego RP, drugi — z paragrafu pierwszego art. 210 Kodeksu Karnego RP — za pomoc przestępstwa (w tym przypadku — udzielenie samochodu). Obaj podejrzani urodzili się na Litwie. Radio Polskie podało, iż wcześniej byli już sądzani, a zdaniem policji w napadzie na kasjerkę uczestniczyli co najmniej 5 osób.

spredzący waluty

Ostatnio, gdy państwo wykazało zaniepokojenie z powodu o-pieszczości oraz braku porządku w Banku Litewskim, w prasie przybyło publikacji, rozmaicie traktujących problemy bankowociej republiki.

Rząd w przekonaniu, że w Banku Litewskim blokuje się kapitał zagraniczny i kontakty handlowe, nie przestępuje się ustaw republiki, nie dba o interesy państwa, a także zważywszy na wzrost spekulacji walutą, zmuszony był pod koniec 1991 r. złożyć w Radzie Najwyższej wniosek o odwołanie zarządu Banku Litewskiego, go, sformowanego w zasadzie z przedstawicieli administracji banku, wrogie usposobienia wobec reformy oraz powołanie nowego zarządu spośród kompetentnych specjalistów. Gdy Rada Najwyższa zaczęła omawiać te kwestie, w prasie nie oeszło się bez anty-rządowych wypadków. Dyskusje o różnych kwestiach życiowych w srodkach masowego przekazu są potrzebne, nie może jednak nie budzić niepokoju to, iż niektórym zainteresowanym przedstawicielom banku udało się wciągnąć do tego problemu, który przybrał charakter polityczny, również organy praworządności. Prokuratura Generalna, Repub-

liki Litewskiej skierowała do państwowego przedsiębiorstwa akcyjnego „Baltijos birza” bezprecedensowe żądanie — nie wykonanie zlecenia rządu dotyczącego sprzedaży przedsiębiorstwom Litwy 1,5 mln dolarów na zaspokojenie potrzeb, związanych z ich rozwojem gospodarczym i handlowym. Ta jedyna możliwa i słuszna decyzja rządu powzięta została z myślą o tym, aby po przejściu handlu na tory, aby komu uniknąć korupcji i innych nadużyć. Z uwagi na tryb liberalizacji cen rząd w grudniu 1991 r. ustalił, że przewidziana dla przedsiębiorstw komercyjnych, nie będących w stanie eksportować produkcji, część srodków funduszu walutowego sprzedawana jest jedynie w trybie konkursowym, a wpływy z aukcji przelewa się do budżetu i wykorzystuje dla uzupełnienia tegoż funduszu walutowego. W ten sposób zamierza się stopniowo zapoczątkować wspomniane przedsiębiorstwa w walucie, a także wzbogacić rynek wewnętrzny w towary importowane, nabyte za walutę, sprzedając je za ruble hurtem i po niższej cenie. Ponadto 5 dodatkowych proc. z wpływu waluty, jeśli będzie ona sprzedawana w sposób zorganizowany, nie na bazarach, otrzy-

ma też państwo. W liście Prokuratury Generalnej Republiki Litewskiej, zaadresowanym do „Baltijos birzy”, dla której Ministerstwo Finansów ustaliło warunki zorganizowania konkursu sprzedaży waluty, mylnie konstatauje, że takie wykorzystanie waluty zagranicznej ma ustalić Bank Litewski, że uchwale rządu na zatwierdzić Radę Najwyższą. A więc w liście ignoruje się przewidziany w Tymczasowej Ustawie Republiki Litewskiej o funduszu walutowym oraz rozliczeniach w walucie wymienialnej tryb wykorzystania srodków i sprzedaży waluty z funduszu walutowego, którym dysponuje rząd.

Należy odróżnić wykorzystanie srodków funduszu walutowego (jest to wyłączone prawo rządu) od trybu operacji wymiany waluty (a to już prawo Banku Litewskiego) oraz wysokości dochodów funduszu walutowego i wydatków tj. zatwierdzenia budżetu. Taki projekt funduszu (budżetu) na nowy 1992 rok rząd przedstawił już Radzie Najwyższej. Należy również odróżnić wymieniane waluty (kupon i sprzedają dla ludności) funkcje te są obowiązkami banków) od częściowej sprzedaży srodków funduszu walutowego oraz innego

przedkazaną przedsiębiorstwom i instytucjom, co zgodnie z ustawą przewidziane jest dla rządu. Przypominamy, że z wyjątkiem instytucji i organizacji budżetowych wpływy do funduszu walutowego zazwyczaj opłacane są w rublach, a srodki zgromadzone w funduszu dzielone są poprzez sprzedaż waluty według odpowiedniego kursu ustalonego przez rząd w trybie ustawowym. Obecnie waluta sprzedawana jest według kursu rynkowego. Ponadto konkretne decyzje rządu co do wykorzystania srodków funduszu walutowego nigdy nie były i nie mają być zatwierdzane w Radzie Najwyższej. Rząd wcielając w życie uchwały związane z zarządzaniem państwem ani w tym ani w innych przypadkach nie musi pytać Banku Litewskiego o bądź innej niższej struktury władzy. A więc „Baltijos birza” zobowiązana była sprzedać po wyższych srodki państwowe i spełnić obowiązki realizatora konkursu, a srodki zwrócić państwu.

Należy zaznaczyć, iż z powodu tych nieporozumień nie wykonane uchwały rządu przyniosły znaczne straty państwu. W czasie, gdy na wskazówkę prokuratury powstrzymano konkurs sprzedaży srodków przedsiębiorstwom Litwy, kurs waluty stanowiąc ponad 200 rubli za dolar. Obecnie ten spadek (co zresztą przewidywano) do 100—130 rubli za dolar. A więc z powodu straconego czasu państwo straci-

menca, który do obradujący w Lozannie. W programie MOC, krajowa rok 1992. Przywódcy i politycy, którzy w 1992 roku, w czasie, jak w tym samym roku odbędzie się w Chamonix Tydzień Sportów Olimpijskich.

W zawodach tych, jakie miały 4 lutego 1924 roku, wzięło udział 293 sportowców (w tym 16 kobiet) z 16 krajów. Ich zwycięzcy opisywano 72 dziennikarzy Bohatorów Tygodnia Sportów Olimpijskich w Chamonix było wielu, ale do historii przeszli przede wszystkim Fin — C. Tanner, szwedzki Kanadyjczyk, a także Norwegom (4—7—7), przed Finami (4—3—3) i Austrią (2—1—0).

Na trasach narciarskich i w ramach lodowców dominowali Szwajcary, w tyralizacji i w igrzyskach figurowych — Austriacy. A w hokeju na lodzie — zwycięstwo Kanadyjczy, zwycięzcy z 5 spotkańkaniami przegrywając brak — 1102. W Chamonix zadebiutowali typowi skandynawscy supermistrzowie, 12-letnia wówczas Norweżka S. Henne, która wśród 8 zawodniczek uplecieowała się na miejscu, ostatnim.

(Dokończenie na str. 4)

B. JELCYN — KANDYDATEM NA LAUREATA POKOJOWEJ NAGRODY NOBELA

OSLO. Jak poinformowało Norweskje Biuro Telegraficzne prezydent Federacji Rosyjskiej Borys Jelcyn zgłoszony został jako kandydat na laureata Pokojowej Nagrody Nobla 1992 r. Kandydatem rą B. Jelcyna zaproponował przewodniczący Europarlamentu Egge Klepsch.

(ELTA)

Rozwiąc uczucie zagrożenia, zaszczepić wiarę i ufność

Na pytania „KURIERA” odpowiada Alfonsas AUGULIS, kierownik grupy roboczej Państwowej Komisji ds. Litwy Wschodniej

KOR: Społeczeństwo bardzo mało wie o pracy komisji. Czy obecnie zajmuje się grupą Pana kieruje?

A. AUGULIS: Dopiero trzy miesiące pracuję w składzie grupy roboczej. Jej zadaniem jest skupić ludzi, którzy po prostu przygotowali program dla Litwy Wschodniej. Nie wyróżniamy tego regionu z całej Litwy. Tym nie mniej są tu specyficzne problemy.

Szczególne wiele nie rozważanych kwestii zebrano na ostatnie 50 lat, kiedy robowano udowodnić, że nie ma narodów, a jest jedna nacja — radziecki i są mieszkańcy państwa radzieckiego. Inna sprawa — i to jest moje zdanie prywatne — problem Wilna jako stolicy. A w stolicy zasiadało kierownictwo. Kierownictwo chciało korzystać z wszelkich dóbr dookoła Wilna. Nie zwracano uwagi na potrzeby tych ludzi: jak mieszkać, jak im się powozić. Ze swego doświadczenia doświadczenia swoich bliźnich wiem, że korzystano z Wileńszczyzny tak, jak dziecinie korzysta ze swoich dóbr dookoła.

KOR: Wracając do pracy grupy. Czego już dokonano do przyjazdu Pana na to stanowisko, a co już się zmieniło pod względem kierownictwa?

A. AUGULIS: Jak zaznaczyłem, pracuję tu od niedawna. Poprzedni pracownicy odešli razem z pełnomocnikami rządu do pracy w rejonach. Skład obecnej grupy roboczej faktycznie tworzyli oni, jest od nowa. Nasze główne credo to dobro człowieka zamieszkującego tę krajinę obywatela Republiki Litewskiej. Komisja robocza chciałaby pomóc ludziom w rozwiązywaniu wszystkich problemów — od politycznych po społeczne. Interesy tego kraju to interesy partii, ruchów, ludzi. Człowiek musi być przekonany, że wszędzie i zawsze znajdzie obrońcę, opiekunów, a nie tylko wybory. Wówczas jest nadzieja na rozwiązanie problemów.

KOR: Proszymy konkretyzować te założenia.

A. AUGULIS: Sądzimy, że być 4-5 kierunków działania na Wileńszczyźnie. Pierwszy — obejmujemy i rolnictwo. Powinno być rozwinięte przez tych ludzi, którzy w poprzednim czasie pracowali w rolnictwie, wybierali swobodnie gospodarowania na tym terenie. Człowiek czuł się niezadowolony z woli urzędnika. Chciał rozstrzygnąć również kwestie społeczne. To nie jest kwestia emerytury na

starość. To i ochrona zdrowia, i handel, i komunikacja, i drogi. Są problemy także w kulturze i oświacie. Polegają one na tym, że np. po rozwiązaniu kolchozów, kto będzie dowodził dziećmi do szkół, często na odległość siedmiu kilometrów.

Istnieje również problem utworzenia lub wybudowania osobnych szkół polskich, litewskich, rosyjskich. To jest charakterystyczne tylko dla Wileńszczyzny. Jeszcze jedna sprawa to nauka młodzieży języka litewskiego. Jeżeli dzieci go nie nauczą się to znaczy, że i państwo nie wykonało swoich funkcji, choć na siłę nauki też nie można wymagać. Już dawno należało przygotować programy, podręczniki.

Jest ustawa o języku państwowym, ale sama ustawa

lecznickiego to władnie Polacy i rozpatrywane są sprawy ich dotyczący.

A. AUGULIS: Do grup roboczych ekspertów zapraszamy ludzi wszystkich narodowości: Litwinów, Polaków, Białorusinów, Rosjan, Ukraińców — wszystkich tych, którzy chcą pracować, a nie politykować, którzy mają kwalifikacje. Zaczęliśmy już omawianie tematów między partiami, ruchami społecznymi. Ale przy stole dyskusji nie widzieliśmy przedstawicieli Związku Polaków na Litwie, innych polskich organizacji. Planujemy również wspólne spotkanie intelektualistów Polski i Litwy.

Obecnie w kierowanej przez mnie komisji trzy osoby pracują na pełnych etatach, dwie — zatrudnione na pół. Pracuje kilka ekspertów za wynagrodzeniem. W sumie możemy opłacić pracę 12 osób. Musieliby to być ludzie, którzy mają dobry kontakt ze swoimi społecznościami, obywatele Litwy lojalni wobec państwa.

KOR: Do 1 października u.b. miały być przygotowane materiały do rozstrzygnięcia problemu, jak należy formować przyszły obwód wileński.

A. AUGULIS: Wiem, że eksperci prowadzą pracę nad tym tematem. Jest wiele projektów. Moim zdaniem, nowy podział republiki powinien być dogodny dla samych mieszkańców, uwzględniać interesy środowiska, przeprowadzony w kontekście interesów Republiki Litewskiej. Uważam także, że dla kogoś jest również korzystny temat „wielkiego Wilna”. Dlatego nie przewidujemy pod zabudowę gruntów leżących pustkowiem tuż koło samego miasta?

Jeżeli rozwiążemy dwa zagadnienia, zniknie problem Wileńszczyzny. Pierwsze, to aby człowiek mieszkający w tym regionie czuł się wolny, bez uczucia, że jest niewolnikiem. Drugie, należy wyjaśnić problem stosunków z rządem, państwem, aby ludzie nie czuli się zagrożonymi, uwierzyli. Zadaniem komisji jest sprawić, aby mieszkańcy Wileńszczyzny nie czuli się sierotami, a dziećmi jednego państwa. Państwo troszczy się o wszystkich obywateli. Zadaniem komisji to dopiąć, aby troska dochodziła do obywateli, mieszkańców Wileńszczyzny.

KOR: Dziękuję za rozmowę.

Rozmawiał
Józef SZOSTAKOWSKI

PS. A. Augulis stwierdził, że na ogół Polacy nie zwracają się ze swoimi kłopotami do Państwowej Komisji ds. Litwy Wschodniej. Jeżeli problemu nie da się załatwić na miejscu, rozmówca polecał, że zainteresowane osoby mogą się zwracać bezpośrednio do komisji w Wilnie, zgłaszając sposoby rozwiązania spraw. Telefon: 62-54-29.

Wyjaśniamy Ustawy Republiki Litewskiej

o urlopach

W związku z tym, że 17 grudnia 1991 r. została uchwalona nowa ustawa RL o urlopach, wielu Czytelników interesuje się poszczególnymi punktami tej ustawy. Do poniższej publikacji weszły najczęściej pojawiające się pytania i odpowiedzi na nie.

Jaka jest obecnie minimalna długość dorocznego urlopu?

Minimalna długość dorocznego urlopu wynosi obecnie 28 dni kalendarzowych. Dla pracowników w wieku poniżej 18 lat oraz inwalidów — 35 dni kalendarzowych.

Czy skracca się urlopy osobom pracującym w niepełnym wymiarze godzin dziennie i tygodniowo?

Nie, nie skracca się.

Komu przysługują urlopy dłuższe?

Druzszych urlopów (do 58 dni kalendarzowych) udziela się pracownikom tyca kategorii, których praca związana jest z dużym napięciem nerwowym, emocjonalnym, umysłowym, dąca z ryzykiem zawodowym, a także przy specyficznych, szkodliwych warunkach pracy. Wykaz kategorii pracowników, którym przysługują prawo do takiego urlopu sporządza Ministerstwo Zdrowia, następnie zatwierdza go rząd.

Jaki jest urlop udzielany dorocznego urlopu?

W porównaniu z poprzednim nowosem polega na tym, iż obecnie urlop za pierwszy rok pracy udziela się po upływie nie 11 miesięcy, jak było niegdyś, lecz po 6 miesiącach ciągłej pracy w zakładzie pracy. Za zgodą stron może być udzieleny też później, ale nie później niż do końca roku pracy. Zanim upływie 6 miesięcy ciągłej pracy można urlopu udzielić kobietom na ich życzenie przed urlopem z tytułu macierzyństwa lub tuż po nim. Urlopu za drugi rok i kolejny macierzyństwa na ich życzenie udziela się zgodnie z ułożonym harmonogramem urlopowym na bieżący rok lub umową pracownika i pracodawcy.

Kto ma prawo wybrać czas dorocznego urlopu, czyli kto może prosić o udzielenie urlopu poza harmonogramem?

Takie prawo przysługują kilku kategoriom osób. Po pierwsze, są to pracownicy nie mający jeszcze 18 lat. Poza tym kobiety ciężarne oraz matki dzieci w wieku do 14 lat lub dzieci kategoria inwalidów. Mężom tych kobiet, którym udzieleno urlopu z tytułu macierzyństwa na ich życzenie udziela się urlopu w czasie urlopu żony. Pracownikom, ukladającym się na kurację do sanatorium lub do domu czasowego, urlopu udziela się w czasie wskazanym w skierowaniu. Na ich życzenie urlopu udziela się również pracownikom, opiekującym się chorymi lub inwalidami (po okazaniu zalecenia lekarza), ludziom, cierpiącym na choroby chroniczne. Pracownikom łączącym naukę z pracą na ich życzenie urlop dołącza się do okresu składania egzaminów, zaliczeń itd.

Czy się skracca urlop w przypadku choroby pracownika?

Nie. Przedłuża się na liczbę dni choroby.

Czy można włączyć do dorocznego urlopu urlop z tytułu macierzyństwa?

Nie, nie wolno. Ale, jeśli pracownica podczas dorocznego urlopu przechodzi na urlop z tytułu macierzyństwa, to ten pierwszy się przedłuża.

Czy się zezwala dzielić dorocznego urlopu?

Tak, jest to możliwe za porozumieniem stron. Przy tym jedna z części urlopu nie powinna być krótsza niż 14 dni. Pozostała można dzielić na dowolną ilość części.

Czy dozwolone jest odwołanie z dorocznego urlopu?

Dozwolone, ale tylko za zgodą pracownika. Nie wykorzystana część urlopu ma być udzielona w innym czasie lub włączona do urlopu za kolejny rok pracy.

Jak uwzględnić się nie wykorzystany urlop w przypadku zwolnienia się z pracy?

Na życzenie pracownika urlop ma być udzieleny, a dopiero potem się zwalnia. W tym przypadku za datę zwolnienia uważa się następnego dnia po urlopie. Jeśli natomiast zwalnia się pracownika z powodu jakiegoś wykreślenia (niestawienie się do pracy itd.), urlop może być mu nie udzieleny.

Jaki jest obecnie tryb wypłaty płacy przy wyjściu na urlop?

Płaca zarobkowa w tym przypadku wypłaca się nie później niż o trzy dni kalendarzowe przed datą, wskazaną w podaniu o urlop. Jeśli wypłata w tym czasie nie nastąpiła, nie z winy pracownika, to urlop przedłuża się o liczbę dni zatrzymanych wypłaty. Uwaga, nowe w tej ustawie — dni wymuszonego czekania na pieniądze urlopowe opłaca pracodawca A urlop, automatycznie się wydłuża o „stracone” dni.

Jaki jest tryb udzielania urlopów bezpłatnych?

Tryb udzielania takich urlopów, a także ich długość ustala się zgodnie z warunkami umów zbiorowych w danej instytucji czy przedsiębiorstwie lub za porozumieniem stron.

Wcześniej praktykowano przeniesienie z jednego miejsca pracy do drugiego. Jak w tym wypadku udziela się urlopu?

Zgodnie z nową Ustawą RL o umowie o pracy od 1 stycznia 1992 r. wszelkie przeniesienia są zlikwidowane, a urlopu udziela się w trybie ogólnym, czyli po upływie 6 miesięcy ciągłej pracy w przeciągu pierwszego roku.

Czy się zachowuje miejsce pracy kobiet, przebywających na urlopie z tytułu opieki nad dzieckiem?

Zachowuje się w każdym przypadku. Uwaga, powinno ono być zachowane nawet przy redukcji etatów. Jedynie, gdy przedsiębiorstwo likwiduje się całkowicie, miejsce robocze nie zachowuje się.

Antoni KWIATKOWSKI,
prawnik

Posiedzenie ZG ZPL

W sobotę, 8 lutego, odbyło się posiedzenie Zarządu Głównego Związku Rolników Litewskich. Uczestniczyli w nim przedstawiciele władz państwowych i społecznych oraz delegaci Rady Najwyższej Litwy. Wiceprezesa Zarządu Głównego Związku Rolników Litewskich, Stanisław Przesko, wygłosił referat o sytuacji na wileńszczyźnie. Wskazywał na konieczność wyborów do rad rejonowych.

Stwierdzono, że mieszkańcy Wileńszczyzny, którzy złożyli podania o odzyskanie swojej ziemi, nie otrzymują potwierdzeń z archiwów. Masowo przyjmowane są natomiast podania na prywatyzację ziemi w tych rejonach od osób zamieszkujących. Wskazywał na konieczność wyłączenia z ziemi należących do rolników podwileńskich zostanie wkrótce

rozdana ludziom przyjeźdnym, dotąd nie mieszkającym w rejonie. Ponieważ powyższe działania przećca podpisane niedawno deklaracji Polski i Litwy, wystosowano apel do prezydentów i premierów Republiki Litewskiej i Rzeczypospolitej Polskiej.

Dla omówienia zaistniałej sytuacji postanowiono przeprowadzić zebrania we wszystkich kółkach ZPL-u z zaproszeniem władz gminnych oraz deputowanych różnych szczebli. Przyjęto oświadczenie, wyraża-

jące poparcie dla działalności członka ZG ZPL oraz prezesa frakcji polskiej parlamentu Ryszarda Maciejki i sprostowanie niewłaściwa informacja podana o nim w prasie 29 stycznia 1992 r.

Przepracowanie weryfikacji na studia wyższe w Polsce potężono kierownikowi działu oświaty i nauki ZG ZPL profesora-wi Romualdowi Brazisowi. Następnym posiedzenie ZG ZPL odbędzie się 25 lutego br.

Jan MINCEWICZ,
przewodniczący ZG ZPL

UWAGA, UCZESTNICZY OLIMPIADY FIZYCZNEJ

Uczestnicy Olimpiady Fizycznej „Satellit” są proszeni w sobotę, 8 lutego o godzinie 9.30 o przyście do Szkoły Średniej im. Adama Mickiewicza (ul. Kropus 11) na omawianie pierwszego tury. Zbiórka przy pokójku nauczycielskim.

R. BRAZIS

CO aprobują? a) mnie irytuje? Cotygodniowy sondaż „K.W.”

ZADBAJMY O NASZĄ HISTORIĘ

Wielu ulicom naszego przastarego Wilna zwróceno dawne nazwy. Bardzo to cieszy. Również mi, mieszkańcy Nowej Wilejki, myśląc, że władze miasta usłuchają naszego głosu i pójdą w ślad za danymi historycznymi, że tej dzielnicy również nadadzą nazwy takie, jakie były przedtem. Przekazaliśmy do naszego starostwa, na ręce pani Sabiny Samko, która jest zastępcą starosty oraz na ręce pana Henryka Sosnowskiego prezesa FKP im. Montwilla, list, sporządzony na podstawie planu tej dzielnicy z roku 1939 z wykazem nazw ulic. Wiemy, że ludzie ci dołożyli wielu starań, aby wrócić naszej dzielnicy choć częściowo stare nazwy. Niestety, władze miasta zignorowały życzenia mieszkańców. Uł. Kutuzowa przemianowano na S. Paszkiewicz (kiedyś była „Widok”), ul. 1 Maja przemianowano na A. Kajałowicza, (a była „3 Maja”) itd. Nie mamy nic przeciwko tym zmianom, ale nie możemy nie wyrazić, czym imieniem opatrzone ulice Nowej Wilejki, ale przecież można nimi nazwać nowe ulice, a nie te stare, gdzie i tak ludzie między sobą operują starymi nazwami.

Bogdan NONIEWICZ

FIGURKĘ M. B. Z LIPOWKI UTOPIONO

Przeczytałem w gazecie, że interesuje redakcję, a i zapewne wliczono las kapliczki na Lipówce wraz z figurką Matki Bożej. Otóż, w latach 70 służyłem z utw. pewnego już wtedy zdemobilizowanego żołnierza taką oto historię. Było to w roku 50, rozmowa służyła wtedy w armii sowieckiej. Otóż na rozkaz dowódcy żołnierze w nocy zdjęli te figurki święta, zawali na wywrotkę samochodową i zawieźli nad jezioro, gdzie utopili. Jezioro to, czy staw znajduje się pod Wilnem w miejscowości Dubniaki (w kierunku Rudaminy). Wtedy to przy tym stawie znajdowała się filia zakładu naprawy samochodów, którego centrum mieściło się w Wilnie na przeczku cmentarza Rossa. Myślę, że informacja ta może zainteresować poszukiwaczy. Może i po dziś dzień leży tam ta cenna pamiątka.

Józef CZERNIAWSKI

NIE CHODZI TYLKO O CZYNSZ

Wszystkich nas zbulwersowała wiadomość, że tak wiele będziemy płacić za mieszkania prywatne czy państwowe. Niech nawet odroczone to decyzje to i tak teraz wiadomo, że czynsz mieszkaniowy dojdzie nas finansowo. Ale najstraszniejsza jest myśl, wypowiedziana na konferencji prasowej u mera miasta, że ten, kto nie da rady z utrzymaniem mieszkania, niech wyjeżdża poza obręb Wilna. Jakież to okrutne! Moje koleżanki z pracy (pracujemy na „Elfie”) aż zaniemówiły z powodu takiej „inicjatywy” głów miasta. Ja (a i nie tylko ja) mieszkam w Wilnie już ponad 50 lat, moji ojciec tu się urodził w 1905 r., dziadek, też w Wilnie, urodził się w 1868 r., a teraz ja muszę wyjeżdżać wezwać i iść gdzieś w nieznaną. Dokąd — nikt nie wie. Jeśli kiedyś sowieci wywozili naszych ludzi na Sybir — to była nasza wspólna tragedia, ale teraz, kiedy żyjemy w państwie demokratycznym, jak może taka myśl powstać? Przecież za takich czasów tak samo pracowaliśmy na Litwę, na taką, jaka ona była. Nie zrobiliśmy majątku, bo nikt nie uczył pracą go nie zrobić. I teraz lada dzień boimy się zostać bez pracy, zakłady przemysłowe, chociażby nasz, plajtują. A tu jeszcze bezwzględne twierdzenie: nie stać ci na mieszkanie w Wilnie — jedź, dokąd chcesz...

Irena FILIPOWICZ

Jakże wiele trzeba jeszcze zrobić w naszym społeczeństwie, aby człowiek czuł się bezpiecznie, nie dźiał o swój dzień i treść życia, aby każda nowa idea nie stawała na niższych stopniach ludzi, którym dziś trudno jest przystosować się do nowych warunków życia, a którzy z dziada pradziada tworzą nasze miasto. Powyższe wypowiedzi nie wymagają komentarzy, sygnalizują jedynie problem. Natomiast wiele telefonów do naszego cotygodniowego sondażu dotyczyło życia emerytów, którzy w tym rozgardzaju nowemu nie mogą się polapać, jakie ulgi im przysługują, co mają robić, aby z tych ulg skorzystać.

A więc, Czytelnicy nasi zaważyli w informacji co do opłaty za telefon zblokowany rozbieżności w „K.W.” i w „Vakerines Naujines” — u nas była podana kwota 22 rb. 50 kop., w populacji — 27 rb. (Aleksander Radoman, Wiktorja Kwiecińska, Wanda Sokolińska i in.). Otóż nasza informacja była słuszna: za telefon indywidualny miesięcznie płaci się 30 rb., zblokowany — 22 rb. 50 kop. Ulgi w opłacie (odpowiednio 12 rb. 50 kop. i 9 rb. 40 kop.) przysługują inwalidom I i II grupy, jeśli nie mają innych źródeł utrzymania, tzn. mieszają samotnie. Należy zwrócić się do Miejskiej Stacji Telefonycznej (ul. Lwowa 21 a) do działu abonamentowego (godz. pracy od 8 do 14 i od 16 do 19), przedstawić legitymację inwalidzką (odpis można zrobić na miejscu) oraz zaświadczenie ze starostwa o miejscu zamieszkania.

Starsi mieszkańcy Wilna są również zaniepokojeni ceną przejazdu trolejbusem czy autobusem, która jak wiadomo z 20 kop. skoczyła do 80 kop., a „miasto nie mogło nawet pofatygować się na wydrukowanie normalnych taloników, a korzysta ze starych — 16 kopiejkowych” (Edward Rutkiewicz). I znów — czy i jakie ulgi przysługują inwalidom, emerytom? Z tym przejazdem w obrębie miasta też jest pewien galimatias, bo każdy samorząd miejski zarówno ceny jak i ulgi ustala własnie, a nie Ministerstwo Spraw Społecznych, które nie zgadza i czyni kroki, aby ujednolicił ten system. Dziś natomiast wiadomo, że inwalidzi I i II grupy oraz osobie towarzyszącej inwalidzie I grupy przysługuje prawo bezpłatnego przejazdu w transporcie miejskim. Uczestników Wielkiej Wojny Narodowej to również dotyczy, z tej prostej przyczyny, że uchwały z 1989 r. o ulgach dla nich nikt nie odwołał.

Co dzienne sprawy, trudności życiowe coraz bardziej się spietrzają. Nie na wszystkie pytania dałam dziś odpowiedź, część zostawiam do następnego zestawu.

Do ustalenia, jakie zwykle w poniedziałek, od godz. 9 do 11 (42-79-04). Dziękuję.

Krystyna ADAMOWICZ

1924-1960: „pierwsze skrzypce“ Skandynawów

(Dokończenie ze str. 2)

Tydzień Sportów Zimowych w Chamonix zyskał olimpijską rangę w rok później. Obradujący w roku 1925 w Pradze Kongres MKOl uznał go za I Zimowe Igrzyska Olimpijskie i postanowił, że co cztery lata, w tym samym roku co i Letnie, odbywać się będą także samodzielnie Zimowe Igrzyska Olimpijskie.

II Igrzyska Olimpijskie — Sankt Moritz — 1928 r. (11-19 lutego). Udział 491 zawodników (w tym — 27 kobiet) z 25 krajów dobitnie potwierdził, że impreza chwyciła. Obok Europejczyków i Amerykanów po raz pierwszy wystartowali przedstawiciele Azji — było to 6 japońskich narciarzy.

I w łącznej klasyfikacji medalowej znowu górą była Norwegia (6 złotych, 4 srebrne i 5 brązowych kruszców), przed USA (2 — 2) i Szwecją (2 — 2 — 1). Ciężką jest, że hokeiści kanadyjscy nie stracili w turnieju ani jednej bramki, co jest rekordem nie do pobicia.

III Igrzyska Olimpijskie — Lake Placid — 1932 r. (4-15 lutego). Znaczne koszty przejazdu za ocean mocno przetrzędziły reszce chętnych wzięcia udziału. Ostatecznie w szranki stanęli 17 ekip narodowych — 307 olimpijczyków (w tym 30 kobiet).

Największym powodzeniem cieszyło się lyżwiarstwo figurowe i bobseje. Bobsejści wywołali też niechęć skandal. Na startcie pojawiła się pijana kanadyjska czwórka. Nie pomogli tłumaczenia, że to dla karuzi. Zostali zdyskwalifikowani. Organizatorzy wymyśleli gromadny start lyżwiarstwa szybkiego. Nie obszło się bez burd i przepychanek. Przyrzeczono im do takich startów gospodarze zagarnęli wszystkie medale.

Dzięki tym łupom Amerykanie wygrali klasyfikację medalową (6 złotych, 4 srebrne i 2 brązowe medale). Dwukrotnie dotąd triumfatorzy Norwegowie musieli się zadowolić drugą lokatą (3-4-3). Szwedzi przy podobnej medalotyczności się 1 złotego i 2 srebrnych kruszców.

IV Igrzyska Olimpijskie — Garmisch-Partenkirchen — 1936 r. (6-16 lutego) stawy pod znakiem tak charakterystycznego dla propagandy faszysty — gigantyzmu. Potwierdzeniem rasistowskiej teorii miało też być druznocące zwycięstwo przedstawicieli herenfolku.

Korzystne położenie geograficzne sprawiło, że do Garmisch-Partenkirchen przybyło 756 sportowców (w tym 76 kobiet) z 28 krajów. Program Igrzysk został rozszerzony o sztafete 4x10 km mieszczony oraz kombinację alpejską kobiet i mężczyzn.

Igrzyska przy wzroście artylerystycznych salw otwierał Hitler. Zwycięzcy swastyki i 60 tysięcy kibiców na ceremonii otwarcia, IV Zimowe Igrzyska Olimpijskie obezbrała zresztą rekordowa liczba publiczności a wpoływy ze sprzedaży biletów wyniosły milion marek. Były to ostatnie Igrzyska wiel-

kie S. Henie, która startowała tu jako dziewięciokrotna już mistrzyni świata i bez trudu zdobyła trzeci złoty medal olimpijski. Za największego sportowca tej imprezy uznany został Norweg I. Balangrud (lyżwiarstwo szybkie) — zdobywca 3 złotych i 1 srebrnego medalu.

W poszczególnych dyscyplinach w największą sensację obfitowały wielkie hokejowe. Mistrzowie krążka Wielkiej Brytanii pokonali (nie do pomysłienia!) Kanadyjczyków — 2-1.

Norwegowie wzięli tegi rewanż za porażkę w Lake Placid, zdobywając 7 na 17 możliwych do zdobycia złotych medali, a uzupełniając poza tym skarbonkę 5 srebrnymi i 3 brązowymi kruszcami. Dwie dalsze lokaty przypadły Niemcom (3-3-0) oraz Szwecji (2-2-3).

V Igrzyska Olimpijskie — Sankt Moritz — 1948 r. (30 stycznia — 8 lutego). Pierwsze po II wojnie światowej Igrzyska zgromadziły reprezentantów z 28 krajów, którzy przybyli do St. Moritz w liczbie 713, w tym — 77 kobiet.

Przym wiedeńscy przedstawiciele krajów, których nie dotknęły bezpośrednio okropności wojny — Szwedzi i Szwajcarzy. Pierwsi zdobyli 4 złote, 3 srebrne i 3 brązowe medale, a druzy odpowiednio — 3-4-3.

Na taflę hokejowej znatnowano niezły skandalik. Do St. Moritz przyjechały bowiem aż dwie reprezentacje USA. Jeden z zespołów popularyzowany przez MKOl, drugi — sfaworyzowany przez LIGH. Ostatecznie pierwszy z nich wrócił do domu, drugi natomiast został zdyskwalifikowany, gdyż nie okazał się być całkiem amatorem. Za te zabawy zapłacono ponad 18 tysięcy dolarów kosztu przejazdów.

Igrzyska V Białej Olimpiady, nie licząc prób podjętych podczas Igrzysk w Berlinie w 1936, można było obejrzeć na szklanych ekranach, gdyż były transmitowane przez 4 stacje telewizyjne.

VI Igrzyska Olimpijskie — Oslo — 1952 r. (14-25 lutego). Po raz pierwszy miejscem Zimowych Igrzysk była stolica państwa. W Oslo miała święto cała sportowa Skandynawia.

Zostali zapalone dwa olimpijskie znicze: jeden w Norefjelle, gdzie startowali alpejczyki, drugi — w Oslo. Na startcie stanęło 932 sportowców (w tym 108 kobiet) z 30 krajów. Po raz pierwszy w historii nowożytnych Olimpiad tradycyjną formułą otwarcia wypowiedziała kobieta — księżna Ragnhilda.

Norwegowie okazali się niezbyt „gościnni” przy podziale medali, zdobywając 7 złotych, 3 srebrne i 6 brązowych kruszców. Przy należność do światowych potęg w sportach zimowych raz jeszcze potwierdziły USA (4-6-1) oraz Finlandia (3-4-2).

Indywidualnie do najlepszych sportowców należał norweskiszczenista H. Andersen, który aż trzykrotnie stanął na najwyższym stopniu podium.

W turnieju hokejowym zwyciężyli Kanadyjczyki. Zdobycie drugiej lokaty Igrzysk osiągnął rekordem: w sumie na ławce kar spędził 166 minut!

VII Igrzyska Olimpijskie — Cortina d'Ampezzo — 1956 r. (10 stycznia — 5 lutego). W centrum sportów zimowych stało być gospodarzem Białej Olimpiady w roku 1944, jednakże z powodu wojny każdy zaplanowany sport. Italia oczekiwała, że jednak Igrzyska, gorąco witały 924 sportowców (w tym 146 kobiet) z 30 krajów, a wśród nich występujących w roli debutantów 53 zawodników z Związku Radzieckiego.

Debucianti zamiast płacić trybowe zgodnie „kolekcjonowali” medale. W elekcie zgromadziło najwięcej: 7 złotych, 3 srebrne i 6 brązowych, wywalczając drugą znowu pierwszą lokatę. Dalej i plasowali się Austriacy (4-3-4) oraz Finowie (3-3-1).

Aż trzykrotnie hymn Austriano za sprawą A. Sella. Wygrał on wszystkie konkurencje męskie w narciarstwie alpejskim z przewagą kilku sekund nad następnym zawodnikiem.

Hokeiści Kanady nie zdobyli tym razem nie tylko złotej, ale nawet srebrnego medalu. Moskale i Szwedzi zdobyli „brązem”. Wyrzucili radzieckich mistrzów krążka przed Amerykanami. W lyżwiarstwie figurowym po raz pierwszy pojawiły się potrójne skoki. W biegu lyżwiarskim na 150 m po raz pierwszy w historii sportu przegrano dwa medale złote, gdyż zwyciężył J. Grunvald jak też J. Michajłow uzyskali i identyczne czasy.

VIII Igrzyska Olimpijskie — Squaw Valley — 1960 r. (18-28 lutego). Te Igrzyska organizatorzy chcieli wiele miejscowości. Ostatecznie jednak na placu boju pozostały Squaw Valley i Inamburk. W decydującym głosowaniu stolica Tyrolu przegrała — 30:22 na rzecz Doliny Indianki. Miasteczko na północnym Kalifornii i Nevada na kilka lat przed Igrzyskami miała tylko jeden hotel i jeden sklep ze sprzętem turystycznym.

Organizatorzy dwojąc się i trójając stanęli jednak na wysokości zadania, choć o prawdę nie zdążyli przygotować tury bobsejowe, stad do raz pierwszy w historii Białych Olimpiad ta dyscyplina znalazła się poza programem.

18 lutego 1960 roku wiceprezydent USA R. Nixon dokonał odczytowego otwarcia Igrzysk, wzięjąc 665 zawodników (w tym 144 kobiety) z 30 krajów.

Radziecki mistrzowie sportów zimowych w liczbie 62 osób rozwiali nadzieje gospodarzy na zwycięstwo sukcesu z IX Igrzysk Olimpijskich z Lake Placid. Zdobyli 7 złotych, 5 srebrnych i 9 brązowych medali, dystansując wręcz Szwecję i USA.

(Cda.)

Opracował Henryk MAZUL

SPORT

A JEDNAK 61

Radonna wieść dotarła w miniony poniedziałek, że stolicy XVI Białej Olimpiady Albertville. Gospodarze Igrzysk, choć zgłoszenie fitowskiego duetu figurzystów M. Drobiazko — P. Wanagas wpłynęło po ustalonym terminie, wyrazili zgodę na ich udział. W ten sposób ekipa litewskich sportowców powiększyła się do 6 osób, a wystąpią oni w 3 dyscyplinach: narciarstwie, biathlonie oraz lyżwiarstwie figurowym.

Drobiazko i Wanagas po zakończeniu niedawnych mistrzostw Europy przebywali w Lozannie, czekając na werdykt. Dowiedziawszy się, że ten jest dla nich dożytywny, niebawem udali się do Albertville i dołączyli do kolegi z drużyny W. Wenciene, K.

Stroliene, R. Panawasa i G. Jainskasa.

2 lutego do Francji udaly się osobistości oficjalne wchodzące w skład litewskiej delegacji na XVI Zimowe Igrzyska Olimpijskie. Są to: prezydent NKOl Litwy A. Po-wiliunas, sekretarz generalny NKOl J. Grinbergas, dyrektor generalny Departamentu Kultury Fizycznej i Sportu A. Rasilanas i attache prasowy NKOl Litwy R. Grinbergiene. Wczoraj wzięli oni udział w sesji NKOl, na której m.in. mają być przyznane prawa członków NKOl dla państw nadbałtyckich.

W ten sposób łącznie Litwie w XVI Białej Olimpiadzie będzie reprezentowało 16 osób — 6 sportowców, 4 trenerów, kierownik ekipy, lekarz, 4 osobistości oficjalne.

MOSKWA WYCOFAŁA SIĘ Z MISTRZOSTWA

Moskiewskie drużyny CSKA „Dynamo”, „Lokomotywa”, „Spartak” i „Torpedo” odmówiły występu w piłkarskich mistrzostwach Wspólnoty Państw Niepodległych, motywując to decyzją trudnościami finansowymi (występ dla każdej z nich kosztowałby od 25-30 mln rubli) oraz warunkami bezpieczeństwa w następnym byłego Związku Radzieckim.

Przewodniczący Federacji Piłki Nożnej Wspólnoty Państw Niepodległych W. Kolosow odwołał, że w tej sytuacji winni tylko jedno wyjście — mistrzostwa poszczególnych krajów byłych republik związkowych. Cała piłka moskiewska zagra w mistrzostwach Rosji. Ostatecznie decyzje co do piłkarskich mistrzostw WPN mają zapisać 7 lutego.

Encje wokół prywatyzacji mieszkań, sędziowskiej uchwały władz Wilna o...

LIEUVOS AIDAS

Nie podająca nazwiska czytelniczka z Polski pisze do redakcji „L.A.”: „Gdy kilkanaście lat temu odjeżdżających Polskę...

sakas, którego imieniem nazwano fundację, jaka podlega działalności wydawniczej i komercyjnej.

Rodzina prof. S. Szalkauskasa zanepokojona tym, że działalność fundacji „całkowicie nie godzi się z poglądami i zasadami osoby, której imieniem ta fundacja została nazwana”.

W sobotniego numeru: „Ukmerkańska prywatyzacja otrzymała list od Wytautasa Smetony — zamieszkałego w USA...

Jak postąpi parlament? Zrobi wyjątek dla trzech wnuków byłego prezydenta? A może zmieni ustawę i pozwoli odzyskać ziemię wszystkim zamieszkałym za granicą...

„Respublike” wiadome jest, że pierwszą liczącą 50 tysięcy partia litewskich paszportów ukazała się z defektem. Pasyporty te drukowała jedna z firm angielskich, która w swoim czasie dostarczała też litów.

EXO LITBY

„Fracja Centrum — „za”, umiarkowani — „przeciw” (31 stycznia). Deputowani RN Litwy N. Miedwiediew na podstawie pracy swojej frakcji — centrum „Sajudis” opowiada, jak wygląda praca parlamentu z punktu widzenia ścierania się opinii różnorodnych frakcji:

„Trudno rzec, czy to dużo, czy mało — posiadanie w parlamencie 9 frakcji, gdy się uwzględni, że zakres ludzkich poglądów w ogóle nie ma granic. Są ludzie, którzy gotowi są złożyć w ofierze ideał całą resztę. Są również tacy, którzy bardziej racjonalnie ustosunkowują się do rozwoju gospodarczego społecznego państwa. Gdyby po prostu wyszczególnić działające w parlamencie frakcje począwszy od prawej ku lewej, wyglądałoby to następująco: zjednoczona frakcja Sajudis, która wychodzi z założenia, że w podstaw wszystkim jest idea narodu; zreorganizowana frakcja tautininków — ludowy narodowi, zbliżeni swymi ideałami do pierwszej frakcji; frakcja postępu narodowego — tak zwani radykalni koalicjowicy, zwolennicy skrajnej linii w pracującym centrum, jeżeli tak można rzec; umiarkowani — centrum prawicowe; frakcja centrum Sajudis — u podłożu jej znajduje się ideologia socjaldemokratyczna, która jest liberalistyczna, wyrażająca interesy przemysłowców, przedstawicieli kapitału wielkiego, średniego i drobnego; nieco na uboczu stoją frakcja polska, frakcja niezależnych deputowanych; lewica, której idea są być bliższe socjalistom...”

Głównym niebezpieczeństwem dla Litwy jest dziś kryzys energetyczny, który, moim zdaniem, będzie się rozwijał i osiągnie maksimum w 1993 roku, chociażby z tej przyczyny, że zmniejsza się objętość wydobycia ropy naftowej, gazu i węgla...

Problem wycofania byłych wojsk sowieckich jest na dzień dzisiejszy drugim co do złożoności. Cudze wojska trzeba wyco-

fywać bezwzględnie, ale to z jednej strony, z drugiej natomiast — jaka to będzie „bomba” na Wschodzie, która uderzy po gospodarce Rosji, a rykoszetem — również po naszej. Samo życie zmusza do tego, aby wszystko rozpatrywać teraz przez pryzmat zboża, mięsa, metalu, węgla, ropy naftowej, itd., wszystko od czego zależy poziom życia ludzi. Wszak w ostatecznym wyniku wolność potrzebna jest ludziom nie jako cel sam przez się...

Utworzenie urzędu prezydenta powinno opierać się na wypracowanej części ustawodawczej, powinna mu być nadana przeciwwaga w postaci trybunału konstytucyjnego. Bez takiego trybunału, bez wypracowanej konstytucji wybór prezydenta byłby popychaniem Litwy ku drodze, po jakiej potoczyła się Gruzja. Jest to niebezpieczne. Historyczna realność dowodzi, że władza demoralizuje człowieka, absolutna władza demoralizuje absolutnie, więc nie trzeba dopuszczać do absolutnej władzy”.

W ubiegłym tygodniu pożywały sporo materiałów, dotyczących pracy banków Litwy. Temat ten jest dziś szeroko omawiany w finansowych i ekonomicznych sferach republiki. W numerze z 30 stycznia odpowiedź na wiele zarzutów daje przewodniczący zarządu banku W. Baldišius. Dowiadujemy się z tej publikacji, że „w ciągu półtora roku w Republice Litewskiej utworzono międzynarodowy system rozliczeń, niezależny od byłego Banku Wzięci Gospodarczych z Zagranicą ZSRR. Konta korespondencyjne Banku Litewskiego otwarto w 14 państwach świata (USA, Niemczech, Anglii, Francji, Japonii, Kanadzie, Włoszech, Szwajcarii, Danii, Szwecji, Norwegii i in.). Wzięci korespondencyjni” nawiazano z 32 bankami zagranicznymi. W ten sposób zapewniono rozliczenia wszystkich osób prawnych i fizycznych republiki, mających do dyspozycji walutę wymienialną, z dowolnym partnerem zagranicznym.

Każda osoba prawna i fizyczna Republiki Litewskiej ma prawo otwarcia konta walutowego. Ustalają to przepisy dotyczące otwierania i dysponowania kontami w walucie zagranicznej i w rublach w Republice Litewskiej, które zatwierdzone zostały decyzją zarządu Banku Litewskiego. Takie konta otwierane są i w oddziałach Banku Litewskiego, i w bankach komercyjnych, które mają licencje na wykonywanie takich operacji. Wydawane są licencje bankom komercyjnym, które chociażby w minimalnym stopniu gotowe są do prowadzenia takich operacji. Obecnie takie operacje realizują oddziały Banku Litewskiego w Wilnie, Kownie, Kłajpedzie, departament operacji walutowych i banki komercyjne — „Bank Wileński”, „Bank Gospodarczy”, „Bank Innowacyjny” i „GEKA”. Operacje te nielegalnie, bez licencji prowadzi również bank „Litimpex”.

Z premierem G. Wagnoriusem rozmawia redaktor „A” W. Mite. Fragment wywiadu: „Poszczególni deputowani RN negatywnie oceniają deklarację litewsko-polską, mówiąc nawet o votum nieufności wobec ministra A. Saudargasa. Jak Pan ocenia tę deklarację i całokształt stosunków litewsko-polskich?”

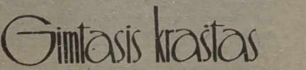
Drobnostki nie powinny przesłaniać najważniejszych spraw. Jesteśmy zainteresowani dobrymi stosunkami sąsiedzkimi z Polską. Zbyt wiele mamy trudności, abyśmy mogli pozwolić sobie na dalsze pogłębianie problemów polityki zagranicznej. A propos i w Polsce część ludzi nieprzychylnie ustosunkowała się do tej deklaracji; sądzę jednak, iż jest tam mniej podstaw do niezadowolenia. Wydaje mi się, że idea deklaracji i jej główne założenia są słuszne. Być może należało niektóre artykuły sformułować dokładniej w aspekcie prawa międzynarodowego, a być może nie powołując się na prawo międzynarodowe. Teraz zaś, gdy jedno lub drugie założenie jest bardziej opytliwe, wydać się może, iż kryje się pod nim lub może wyłonić się później coś niedobrego. Z podpisaniem umowy, po uzupełnieniu niektórych postulatów, większość porysowanych obecnie problemów zniknie. Chciałbym witać podpisanie równoprawnej umowy między Litwą a Polską.

Jak Pan ocenia stosunki narodowościowe na Litwie? — Dziś możemy powiedzieć, iż zrobiliśmy wszystko dla uniknięcia prawdziwych i sztucznych problemów. Wierzę, iż państwo stać na większą integrację w regionie Litwa-Południowo-Wschodnia i nie widzę żadnych istotniejszych przyczyn pogłębiania się konfliktu między mniejszością polską a Litwinami. Wierzę, że wraz ze stworzeniem normalnej gospodarki, gdy nie będzie różnicy między życiem

w Polsce i Litwie, gdy się wybierze nowe władze terenowe, problemów ubędzie. Jeżeli będziemy wspierali z budżetu państwa wspomniane regiony, wkroczą pod względem swego rozwoju dorównają one innym regionom Litwy.

— Czy da się stwierdzić, że Litwa zapewnią wszelkie uznane w Europie prawa mniejszości?

— Na ten temat wiele dyskutowałem za granicą. Mogę powiedzieć, że w kwestii mniejszości narodowych jesteśmy bardziej liberalni niż inne państwa. Doprawdy, przestrzegamy międzynarodowych wzorców a nawet wyprzedzamy je — powiedział premier G. Wagnorius.

S. Jacinewicznie pisze o zamkniętej spółce akcyjnej „Kowienski ośrodek medyczny”, działającej w akademiku Akademii Medycznej. „Jest to pierwsza i jak na razie jedyna w republice prywatna przychodnia, w której pracują lekarze najwyższej kwalifikacji, konsultują profesorowie, gdzie się wykonyje różne zabiegi lecznicze. Operacje leczy się tu po 1200 pacjentów, cierpiących przeważnie na przewlekłe niedoleczone choroby”. Jest około 50 lekarzy i drugie tyle pielęgniarek i salowych. Czytelniczka zainteresująca zapewne ceny. A więc konsultacja u profesora kosztuje od 100 do 150 rubli. A na przykład „wizyta u ekstrasa zbyta Martiniatieno e anielskich oczach i subtelności, która bez żadnego sonowania ultradźwięki i rentgena potrafi ujawnić wszelkie tajemnice waszego organizmu”, oszacowana została na 80 rubli.

Kilka tygodni zaczął też działać wydział stacjonarny ośrodka. Jest to również pierwszy prywatny szpital na Litwie o profilu chirurgicznym. Będą tu wykonywane operacje kosmetyczne i ginekologiczne, jak też inne. Jak na razie, jest zaledwie 15 łóżek. „Pacjentom, na ich życzenie, obiady będą przynoszone z pobliskich restauracji, a kawa podawana będzie do łóżka. Jedna doba w tym szpitalu kosztuje pacjenta około 150 rubli (oczywiście według cen aktualnych), operacja — ponad tysiąc. Pacjent będzie mógł wybrać chirurga, a wybór, jak się wydaje, nie będzie mały. Operować będą nie tylko lekarze kowieńscy, ale również ich koleżdy z Wilna. Przy tym instrumentami zakupionymi za granicą. W ciągu pierwszych dni po operacji choroby pielęgniawki będzie w szpitalu, a gdy się poprawi, powróci do domu (o ile jest z Kowna) lub do zarezerwowanego pokoju hotelowego. Tam odwiedzać go będą lekarz i pielęgniarka.

KALBA WILNOS

13 stycznia w telewizji pokazany został film dok. reżysera R. Stadnickaitis „Kronika agresji”. Nazajutrz ludzie tylko o tym i mówili. Po dziesięciu dniach film, wydłużony i uzupełniony o nowe fakty został powtórzony. Siłownemu ponad rok temu kadry agresji oglądaliśmy niejednokrotnie, nie w jednym filmie czy audycji. Na czym więc polega tajemnica sukcesu „Kroniki agresji”? Należy ją zawdzięczać dzielnemu majorowi ze słabniejącej dywizji paskowej Michalowi Pastubajewowi, który od początku do końca komentuje cały film w sposób bardzo kompetentny. W rozmowie z dziennikarzem A. Krutulisem M. Pastubajew opowiada o sobie, o swej karierze lotniczej, o służbie w Pskowie i... pamiętnych styczniowych dniach: „Miałem wtedy trzy dni urlopu i spędzałem je w domu. Nasz pułk komandosów odleciał do Wilna i nie dość, że mnie nie wzięto, ale nawet nie poinformowano. Dowiedziałem się o tym dopiero po powrocie samolotem (wówczas) autor opowiada o tym, jak stracił zaufanie w pułku, gdy w programie „Wzgląd” odważył się pokrzyżać na Jazowa — red.).

14 stycznia zwróciłem wszystkie odznaczenia, jakie otrzymałem, wykreśliłem się ich, dopóki ministrem będzie Jazow i dopóki komandosi nie zostaną wycofani z Litwy. Oczywiście, powstała wróżka, zwolano zebranie, na którym ci, co powrócili, opowiadali, jak w Wilnie walczyli z faszystami, a ja „odszerpnieć” siedziałem tymczasem w domu...”

7 marca podpisywany został rozkaz, a 19 akurat w dniach swych urdzin zwolniono zostalem z wojska. Piękny „upominek” w 33 rocznicę urodzin...”

Po sierpniowym puczu M. Pastubajew został zrehabilitowany i zaproszony do Moskwy, do pracy w komisji parlamentarnej, badającej przyczyny puczu. Obecnie M. Pastubajew ma urlop, po czym złoży raport i sam się zwolni, bo właśnie przechodzi na emeryturę...”

Przygotowały Krystyna ADAMOWICZ, Barbara WOLANSKA

TIESA

W ubiegłym tygodniu gazeta ta szezoła nadświetlała konferencję LDPP, drugą wyjątkowo przewodniczącego A. Szalkauskasa, dyskusję. My zaś zatrzymaliśmy się na publikacji Vytautasa Radaitisa „Dziękuję historii” o książce R. Zepkaiete „Dziękuję historii Wilna (1939—1940)”, mimo że swego czasu gazeta nasza recenzowała pracę pani Profesor.

Do przedstawianiu przejawów i przyczyn tego ekstremizmu nacjonalistycznego (moim zdaniem, przypominający nieco powierzchownie, jakimi środkami i jak aktywne władze polskie realizowały na Wileńszczyźnie politykę nacisku narodowego i asymilacji). R. Zepkaiete bez przesady i osłonek ocenia krytycznie wypowiedzi również przez władze Litwy skieranej „reintencjonalizacji”, która tylko jeszcze bardziej zaostriła antylitewskie wypadki, aby do błędów o charakterze politycznym i ideologicznym, które podkopywała zarówno niegospodarność rządu Litwy do przejęcia Wilna (Wileńskiego), jak też motywy polityczne ukształtowane przez rozkład w ciągu wieków kult „kult Wilna”, które inspirowały antypolskie „kult” przybyszów, tj. ludzi przybyłych tu w ciągu 19 lat okupacji, ostro ograniczając odżywianie obywatelską, szczeniemięciną i kłopotom na naukę języka litewskiego, który stał się językiem urzędowym, zamknięcie Uniwersytetu Stefana Batorego i wiele innych „przebiegów” oraz posunięć władz nieważnych, a co najmniej bardziej rozjątrzyło i tak podrażniało obustronnie atmosferę wrogą. Na przykład nacjonalizm Polaków, szczególnie młodzieży, odpowiadało środowisku politycznym. Ogłoszono tak zwany „kult państwa”, a osoby (głównie kobiety, studenteria, inspirowane nacjonalizmem litewskim) podjęły „nacjonalne działania...”.

Ustawa Republiki Litewskiej

O rejestrze mieszkańców

Artykuł 1. Przeznaczenie ustawy

Niniejsza ustawa reguluje utworzenie, prowadzenie, likwidowanie rejestru mieszkańców Republiki Litewskiej, tryb udzielania rejestracji danych i wykonywania danych i odpowiedzialność tych, którzy dostarczają i wykorzystują dane.

Artykuł 2. Rejestr mieszkańców Republiki Litewskiej

Rejestr mieszkańców jest personalna ewidencja wszystkich obywateli Republiki, stale mieszkających w Republice Litewskiej, obywateli innych państw i osób bez obywatelstwa w banku danych według jednolitego systemu wskaźników.

Przeznaczeniem rejestru mieszkańców jest zbieranie i gromadzenie danych o podziale i składcie mieszkańców Republiki Litewskiej, skali i kierunkach migracji, zasobach siły roboczej i ich wykorzystanie oraz innej informacji społecznej, stale jej odnawianie, opracowywanie i udzielenie w trybie przewidzianym przez niniejszą ustawę instytucjom władzy i administracji państwowej oraz innym osobom prawnym i fizycznym Republiki Litewskiej.

Na rejestr mieszkańców Republiki Litewskiej składa się centralny rejestr mieszkańców i miejscowe rejestry mieszkańców. Te ostatnie są jednostkami rejestru centralnego. Rejestr mieszkańców umożliwia otrzymanie danych o mieszkańcach według każdej pozycji danych czy ich połączeń.

Artykuł 3. Założyciel i dyspozytor rejestru mieszkańców

Założycielem rejestru mieszkańców jest rząd Republiki Litewskiej. Przepisy rejestru mieszkańców zatwierdza rząd Republiki Litewskiej na podstawie niniejszej ustawy.

Dyspozytorem rejestru mieszkańców jest Departament Statystyki przy rządzie Republiki Litewskiej. Przygotowuje on metodykę do prowadzenia rejestru w Republice Litewskiej i jej jednostkach administracyjno-terytorialnych i otrzymywania danych na jego podstawie.

Artykuł 4. Dane rejestru mieszkańców

W rejestrze powinny być następujące dane każdego mieszkańca (osoby)

1. Kod osobisty;
- 1) kod,

- 2) imię,
- 3) nazwisko,
- 4) kod osobisty ojca,
- 5) kod osobisty matki,
- 6) kod osobisty współmieszkanca,
- 7) kod osobisty dzieci,
- 8) wielkość rodziny;
- 2) Miejsce zamieszkania:
- 1) poprzednie miejsce zamieszkania,
- 2) obecne miejsce zamieszkania;
- 3) miasto, starostwo, ulica, numer domu, numer mieszkania
- 4) region (powiat),
- 5) aplikacja (gmina),
- 6) wieś
- 7) data przybycia,
- 8) data wybycia,
- 9) miejsce wybycia;
- 3) Obywatelstwo, język ojczysty, dowód osobisty, stosunek do służby wojskowej:
- 1) obywatelstwo,
- 2) data nadania (utruty) obywatelstwa,
- 3) język ojczysty,
- 4) serła i numer dowodu osobistego,
- 5) miejsce wydania,
- 6) data wydania,
- 7) stosunek do służby wojskowej;
4. Dane demograficzne:
- 1) płeć,
- 2) miejsce urodzenia
- 3) data urodzenia,
- 4) stan rodzinny,
- 5) data zgonu,
- 6) przyczyna zgonu;
5. Zatrudnienie:
- 1) miejsce pracy (zajęcie),
- 2) zawód czy stanowisko,
- 3) data zatrudnienia,
- 4) data zwolnienia z pracy (rejestracji w gieldzie pracy);
6. Nauka:
- 1) zakład naukowy,
- 2) data wstąpienia,
- 3) data ukończenia;
7. Wykształcenie, specjalność:
- 1) wykształcenie,
- 2) specjalność;
8. Dane o emeryturze:
- 1) rodzaj emerytury,
- 2) data przyznania (utruty).

Dane o mieszkańcach nie wskazane w pierwszej części niniejszego artykułu nie są wpisywane do rejestru.

Bank danych rejestru mieszkańców może być wykorzystywany nieodpłatnie do masowych innych państwowych banków danych: oświaty, zdrowia, zatrudnienia, opieki społecznej, dowo-

dów osobistych, gospodarki komunalnej, podatków.

Artykuł 5. Dane przedstawiane do rejestru mieszkańców

Dane do rejestru mieszkańców dotyczące każdej osoby wpisywane są wyłącznie na podstawie okazanych dokumentów.

Dane do rejestru mieszkańców przedstawiają:

- 1) służby paszportowe Ministerstwa Spraw Wewnętrznych — dane o tożsamości, obywatelstwie, dowodzie osobistym i miejscu zamieszkania;
- 2) Ministerstwo Ochrony Kraju — dane o osobach podlegających obowiązkowi służby wojskowej;
- 3) wydziały metrykacji cywilnej — dane o urodzeniach, zgonach, małżeństwach, rozwodach;
- 4) pracodawcy i inne instytucje prowadzące ewidencje pracowników, państwowe banki danych — dane o pracy, wykształceniu, zawodzie i specjalności;
- 5) uczelnie średnie, zawodowe, szczebla wyższego i wyższe — dane o nauce, wykształceniu, uzyskanych w nich specjalnościach;
- 6) instytucje opieki społecznej, ubezpieczeniowej i inne przynajmniej emerytury — dane o emeryturach.

Służba emigracji i imigracji przedstawia wszystkie dane o emigrantach i imigrantach.

Wyszczególnione dane przedstawiane są zgodnie z przepisami rejestru mieszkańców, Osoby urzędowe, które nie przedstawiały, przedstawiały z opóźnieniem, albo podały mylne dane, odpowiadają w trybie ustalonym przez ustawy Republiki Litewskiej.

Artykuł 6. Kod osobisty

Kodem osobistym jest indywidualna kolejność jedenaście liczb dziesiętnych, która osobie nadaje służba rejestru mieszkańców. Kod osobisty używany do identyfikowania osoby i ustalenia wzajemnych więzi między poszczególnymi bankami danych.

Struktura kodu osobistego jest następująca: pierwsza liczba odpowiada pici i stuleciu urodzin, druga i trzecia — dwie ostatnie liczby roku urodzenia, czwarta i piąta — miesiąc urodzenia, szósta i siódma — dzień urodzenia.

Ósma, dziewiąta i dziesiąta — kolejność wpisania do rejestru urodzonych w tym samym dniu, jedenasta — liczba kontrolna pierwszych dziesięciu cyfr.

Kod osobisty wpisuje się do dowodu osobistego, metryki urodzenia, karty państwowych ubezpieczeń społecznych, świadectwa

klrowców i innych dokumentów ewidencji osobistej.

Artykuł 7. Stosowanie danych rejestru mieszkańców

Do przegotowania, wykorzystania i ochrony danych rejestru mieszkańców powołuje się rade. Skład i przepisy rady zatwierdza rząd Republiki Litewskiej.

Prawo do korzystania z danych rejestru mieszkańców mają:

- 1) przedstawione w zestawieniu — wszystkie osoby prawne i fizyczne Republiki Litewskiej;
- 2) przedstawione na listach wyborców, dzieci w wieku przedшкоlnym i szkolnym, osób podlegających służbie wojskowej czy alternatywnej, specjalistów, osób niepracujących — instytucje administracji państwowej i administracji samorządów terenowych Republiki Litewskiej (O mieszkańcach swego terytorium);
- 3) spisy przedstawiane są według odpowiadających ich znaczeniu średnim, zawodowe, szczebla wyższego i wyższe — dane o nauce, wykształceniu, uzyskanych w nich specjalnościach;
- 4) ze swoich danych osobistych może korzystać każdy mieszkaniec Republiki Litewskiej.

Artykuł 8. Pełnomocnictwa dyspozytora rejestru mieszkańców

Jeżeli do rejestru zostały wpisane mylne dane, to dyspozytor rejestru mieszkańców na podstawie dokumentów zgłoszonych przez interesanta, powinien zmienić taki wpis.

Dyspozytorowi rejestru zabrania się poprawiania wpisów (danych) przedstawianych dokumentów albo żądać tego od osoby je podającej.

Pracownicy służby rejestru mieszkańców powinni podpisać

przeznaczenie, że się osoba wymagała tej ustawy. Przewodniczący służby rejestru mieszkańców, którzy je narusza, odpowiedzialnie, zgodnie z ustawami Republiki Litewskiej.

Artykuł 9. Prawa mieszkańców Republiki Litewskiej do korzystania z danych rejestru

Mieszkańcy Republiki Litewskiej mogą otrzymać wywiad z danymi danymi osobistymi. Te zaświadczenia mają moc prawną.

Obywatele Republiki Litewskiej, stale mieszkający w Republice Litewskiej, obywatele innych państw i osoby bez obywatelstwa, po okazaniu dokumentu tożsamości, mają prawo otrzymać wpisane do rejestru mieszkańców swe dane osobiste i listy są niedokładności, to żądają ich poprawienia.

Spory dotyczące odwołania zmian danych w rejestrze mieszkańców rozstrzyga sąd.

Artykuł 10. Publikowanie danych rejestru mieszkańców

Dane o mieszkańcach z rejestru mogą być publikowane wyłącznie w zestawieniach.

Artykuł 11. Finansowanie rejestru mieszkańców

Do założenia i utrzymania rejestru wykorzystuje się środki budżetu państwowego Litwy. Dyspozytor rejestru mieszkańców może gromadzić środki udzielające płatnej informacji w trybie przewidzianym przez niniejszą ustawę.

Artykuł 12. Likwidacja rejestru

Rejestr mieszkańców likwiduje się na podstawie uchwały Rady Najwyższej Republiki Litewskiej.

Zastępca przewodniczącego Rady Najwyższej Republiki Litewskiej B. KUZMICKAS

Wilno, 23 stycznia 1992 r.

UCHWAŁA RADY NAJWYŻSZEJ REPUBLIKI LITEWSKIEJ

O WEJSCIU W ŻYCIĘ USTAWY REPUBLIKI LITEWSKIEJ O REJESTRZE MIESZKANCÓW

Rada Najwyższa Republiki Litewskiej postanawia:

1. Ustalić, że ustawa Republiki Litewskiej o rejestrze mieszkańców wchodzi w życie od 1 marca 1992 r.
2. Ustalić, że zanim nie wej-

dzie w życie rejestr mieszkańców, Departament Statystyki przy rządzie Republiki Litewskiej prowadzi statystykę mieszkańców według obowiązujących dotychczas wymagań.

Zastępca przewodniczącego Rady Najwyższej Republiki Litewskiej B. KUZMICKAS

Wilno, 23 stycznia 1992 r.

ZATWIERDZONE UCHWAŁĄ RZĄDU REPUBLIKI LITEWSKIEJ Nr 41 Z 23 STYCZNIA 1992 R.

Tymczasowe przepisy wymiany towarów niespożywczych nabytych w placówkach handlowych Republiki Litewskiej

1. Warunki i tryb wymiany towarów ustalone w niniejszych przepisach, stosowane są względem wyprodukowanych w republice i pochodzących z importu towarów, z wyjątkiem przeliczonych, jak też kupionych w sklepach komisowych. Przepisy tych powinny przestrzegać wszystkie organizacje handlowe i sklepy republiki.
2. Właściwość użytkowe towarów sprzedawanych klientowi powinny być nie gorsze niż ustalone w dokumentach reglamentujących ich jakość — normach, warunkach technicznych, opisach technicznych (dalej nazywane — dokumenty normatywne) i umowach.
3. Jeżeli sprzedany klientowi towar nie odpowiada dokumentom, określającym jego jakość (towar ma wady), nabywca ma prawo według własnego uznania zwrócić:
- 3.1. wymienić go na inny towar tego samego typu, artykułu czy fasonu;
- 3.2. wymienić go na inny analogiczny towar i przeliczyć cenę zakupu;
- 3.3. obniżyć cenę towaru;
- 3.4. nieodpłatnie usunąć wady;

- 3.5. rozwiązać umowę o kupnie i zwrócić straty (jeżeli nie będzie udowodnione, że wady zaistniały z winy nabywcy).
4. Spory między sprzedawcą a nabywcą w sprawie realizacji wymogów wyszczególnionych w punkcie 3 przepisów rozstrzyga się w trybie sądowym.
5. Towary wymieniana się na nowe albo realizuje się wymagania wskazane w punkcie 3 niniejszych przepisów w tych organizacjach handlowych lub sklepach, w których zostały kupione. Prócz tego należy przedstawić paragon towarowy albo kasowy, etykietkę towaru (jeżeli towar jest sprzedawany z taką etykietką), a jeżeli towar ma ustalony okres gwarancyjny — to paszport wyrobu (talon gwarancyjny) i dokument, stwierdzający, że towar naprawdę jest z tej jakości.
- Jeżeli towar został sprzedany bez paragonu towarowego lub kasowego albo nabywca zgubił paragon, to towar wymienia się albo realizuje inne wskazane w punkcie 3 niniejszych przepisów wymagania tylko za zezwoleniem administracji organizacji handlowej lub sklepu.
6. Gdy nabywca zgłosi preten-

7. Zia jakość towaru potwierdza się dokumentami, które woda dają;
- 7.1. na towary, dla których ustalono okres gwarancyjny (z wyjątkiem samochodów) — zakład remontowy (dalej nazywany zakładem naprawy gwarancyjnej), z którym zakład przemysłowy, organizacja handlowa lub sklep zawarły umowę o naprawach gwarancyjnych, a na meble i oświetlenie — biuro ekspertów z towarów;
- 7.2. na towary, dla których nie ustalono okresu gwarancyjnego — biuro ekspertyz towarów;
- 7.3. na samochody — komisja ekspertów, utworzona z przedstawicieli sprzedawcy, przedsiębiorstwa producenta (albo stacji obsługi technicznej) i niezależnej kompetentnej organizacji z udziałem nabywcy.
8. Sprzedawca po otrzymaniu orzeczenia ekspertów że towar jest zły jakości i kupujący nie

- jest tego winny, powinien w ciągu trzech dni spełnić wymagania wskazane w punkcie 3 niniejszych przepisów.
- Jeżeli w tym czasie, gdy należy zwrócić towar złej jakości, organizacja handlowa czy sklep nie mają do wymiany potrzebnych towarów, sprzedawca zobowiązuje się (wydając kwit) nabywcę, natomiast nabywca po otrzymaniu takiego samego lub analogicznego artykułu, jeżeli nabywca odmawia wzięcia innego (takiego samego czy analogicznego) towaru, to zwraca się mu pieniądze.
9. Spełniając wymagania wyszczególnione w punkcie 3 niniejszych przepisów z nabywcą rozlicza się według ceny, jaką zapłacono za towar.
- Jeżeli zmieniła się cena towaru, to podczas wymiany towaru złej jakości na inny tego samego typu, artykułu czy fasonu, ceny nie przelicza się. W razie wymiany towaru złej jakości na inny towar sprzedawczego rodzaju, w tym samym celu przelicza się, w tym samym celu przelicza się.
10. Jeżeli towar był sprzedany na rękę, nabywcy zwraca się sumę, którą płaci przed dniem zwrotu towaru, jak też wyliczone się wydatki, związane z uzyskaniem kredytu.
11. Ważące ponad 10 kg towary złej jakości do organizacji handlowych czy sklepów, zakładów naprawy gwarancyjnej czy producenta (na ekspertyze, wymianie, naprawie) i stamtąd wzięcie sprzedawca, przestrzegając gra-

- nic terytorium miejsca zamieszkania, a na wsi — regionu, w którym mieszka nabywca.
- Te towary zgodnie z umową może odebrać również nabywca. W tym przypadku zwraca się mu wydatki transportowe zgodnie z taryfami miejscowymi.
12. Sprzedawca powinien udzielić odbiorcy obszernie i obiektywnie informacji o jakości sprzedawanych towarów sposobie użycia, okresie gwarancji i terminach wymiany itp.
- WEAŚCIWOŚCI WYMIANY TOWARÓW NIESPOŻYWCZYCH, DLA KTÓRYCH USTALONO OKRES GWARANCYJNY
13. Nabyte w organizacjach handlowych czy sklepach towary, dla których ustalono okres gwarancyjny, są wymieniane, zwracane albo spełnia się inne wymagania wyszczególnione w punkcie 3 niniejszych przepisów tylko przed upływem tego okresu.
14. Początkiem okresu gwarancyjnego jest dzień otrzymania towaru. Po wymianie towaru, jego okres gwarancyjny liczone jest od pierwszego dnia sprzedawcy (wymiany) towaru. Daje zakup pierwszego towaru wpisuje się do paszportu wymienionego towaru.
- Okres naprawy towaru jest wliczony do czasu gwarancyjnego.

1120

druskiennickiej strony...

Wszystko się zaczęło w Grodnie

Nasz stały Czytelnik, posiadający honorowe miano „Kuriera Wileńskiego” Fulgenty Rymyszelski Druskiennik urodził się w Grodnie, ale dzieciństwo i młodość spędził w Grodnie. Tu zdobył szkołę powszechną, potem uczył się w Gimnazjum im. A. Mickiewicza. Zdobywał hart ducha i wyczerpał się z powodzenia uprawiając z powodzeniem m.in. sport wodny i narciarstwo, brał udział w polskim wicemistrzostwie biegu narciarskim Żułów — Wilno. Z uwagi na dobre wyniki w narciarstwie został obrońcą wicemistrzem Hufca Szkolnego Przynosiobnia Wojskowego.

Z tego tytułu miałem okazję i zaszczyt oddać powitalne honory Prezydentowi Ignacemu Mościckiemu, podczas wizyty w Grodnie udał się na Zamek Królewski — wspomina pan Fulgenty. — Utkwiło w pamięci takie zdarzenie. Otóż przedstawiony przez miasto Hufca Szkolny z polowych zajęć praktycznych nagle spostrzegł na chodniku idącego na naczelnika generała. W myśl obowiązującego regulaminu podałemu stosowną komendę. Hufiec podciągnął się i oddając honory pięknie przemaserował. Ja zaś odsalutowałem z drżeniem w nogach, w podnieceniu i napięciu. Nasz udany przemarsz bardzo się spodobał generałowi. Widząc w przeżym marszu hufca sztabaków przystanął i oddał honory. Był to znany generał Bronisław Bohatyrewicz, który w 1940 r. został bestialsko zamordowany w Katyniu. Pochodził z Bohatyrewicz znan Niemna bliska Grodna, ojczystych stron Eliza i Cecylii, których Eliza Zerkowa opiewa w powieści „Nad Niemnem”...

W 1939 r. Hufiec Szkolny Fulgentego Rymyszelskiego w czasie z innymi stanął przed wielce poważniejszym zadaniem, gdy 17 września Armia Czerwona przekroczyła granicę Polski. 20 września przy człowieku podszedł do Grodna. Pan Fulgenty przeważając wywycinek publikacji „Wzrost 1939 na Wschodzie” pisma Adriana Konopki „Gazeta Współczesnej”, który jego zdaniem, w skonkretyzowanej postaci faktołologicznej odzwierciedla wyda-

rzeńia tamtych dni w Grodnie, w tym udział w nich młodzieży. „Między wierszami i o mnie tam mowa” — zaznacza. „Przygotowania do obrony przeciwpancernej poczynił już wcześniej poprzedni dowódca OW „Grodno”, płk dypl. Bohdan Hulewicz — pisze A. Konopka. — Zgromadzone znaczna ilość butelek z płynem zapalającym. Przeszkolono żołnierzy i młodzież z Przynosiobnia Wojskowego w postępowaniu się tą bronią. Utworzono także sprawne służby pomocnicze, szczególnie sanitarna i łączności, do których zgłosiło się wielu miejscowych harcerzy. Rankiem 20 września, z nadrzecznych mgieł wjechały pierwsze radzieckie czołgi. Zaskoczyły one czujkę wystawioną przy moście i wjechały do miasta... Na wiadomość o pojawieniu się nieprzyjacielskich czołgów, kanonierzy ewakuowanej z Wolkowskiej 94 baterii artylerii przeciwlotniczej wytoczyli z koszar 2 Dywizjonu Artylerii Przewodniczej stojącego na dziedzińcu „Boforsa”, ustawili go na skwerze koło Teatru Miejskiego przy ul. Narutowicza i celując „po lufie” wzięli pod ogień czołg stojący przy Pl. Wolności. Jeden z pierwszych pocisków zerwał czołgowi gąsienicę. Grupa uczniów, krzycząc za krzakami, obrzuciła unieruchomiony pojazd butelkami z benzyną. Nastąpił wybuch amunicji. Cała załoga czołgu zginęła...”

Młodzi obrońcy Grodna razem z dorosłymi uczestniczyli także w ciężkich walkach z piechotą przeciwnika. O tym dowiadujemy się m.in. z wspomnianej publikacji: „...Kontraatakował też 102 Pułk Ułanów. Poszczególne plutony ułanów, prowadzone przez miejscowych harcerzy, skrycie przeszły zabudowania ul. Skidelskiej i zniechęca uderzyli na placówkę przeciwnika. Zagarnięto kilkunastu jeńców...” Fulgenty Rymyszelski uzupełniając tę kronikę z bólem stwierdza: „20 września zginął uczeń liceum Janusz Budzanowski. Wyrzuciłem dziłka z czołgu rozniósł mu całą miednicę. Pogrzebany został na miejscowym cmentarzu w odległości 15 m w prawo od kapliczki cmentarnej. Pomnik młodego bohatera zachowa-

wał się, chociaż mogła w ciągu długich lat była w zapomnieniu. Obecnie opiekuje się nią Związek Polaków na Białorusi. Nie wolno zapomnieć o dwóch 16-letnich młodzieńcach — ranni zostali przywiązani przez wroga do czołgów i zginęli męczeńską śmiercią... Szczegóły obrony Grodna zostały obszerniej przedstawione m.in. we wspomnieniach harcerza Jana Siemienińskiego pt. „Walczące Grodno” (KAW, Białystok 1990).

Rankiem 22 września Grodna zostało zdobyte przez przeważające siły nieprzyjaciela. Zanim zaczął on kontrolować sytuację w mieście, społeczne meły zwolnity w więzienia kryminalistów, którzy rozproszyli się po mieście i zaczęli rabować mieszkania, sklepy. Dla utrzymania porządku publicznego powstał tymczasowy Komitet Obywatelski. Była to bodajże ostatnia legalna polska organizacja społeczna w zagarniętym Grodnie.

O razu po wkroczeniu Armii Czerwonej wielu wziętych do niewoli oficerów WP, policjantów, wojskowych KOP-u, jak również część ludności cywilnej, uznanej za „burżujów”, młodych zapaleńców rozstrzelano. W ślad za armią nadciągały oddziały NKWD. Ich zadaniem było przeprowadzenie akcji aresztowań, wywózek i deportacji, tzw. „oczyszczania zaplecia”.

„Mój ojciec, widząc taką sytuację — wraca do wspomnień pan Fulgenty — objął mnie i rzekł: „Synu, cała praca mego życia, by zapewnić ci przyszłość — na nic. Ja znam ich z przeszłości”. Te słowa ojca głęboko wryły mi się w pamięć. I rzeczywiście, rozpoczęły się łapanki, masowe aresztowania. Miejscowi prowokatorzy z czerwonymi opaskami na rękawach współpracowali z NKWD. Uczniowie bali się wkładać mundurki gimnazjalne. W polowie października otwarto szkoły i gimnazja. Z trwogą w sercu rozpoczęliśmy naukę, czuliśmy się nieswojo. Nad każdym z nas zawisł miecz Damoklesa... 22 października 1939 r. zostałem schwytany...”

Ten sam los podzielił rodony brat pan Eugenii, żony F. Rymyszelskiego, Włodzi-

mierz Tajanko, abiturient Państwowego Gimnazjum Męskiego w Grodnie, student Politechniki Warszawskiej, podchorąży, we wrześniu 1939 r. obrońca twierdzy w Modlinie. Z wojny wrócił do Grodna, został aresztowany i zimą 1940 r. wywieziony do Workuty. Zachowała się depesza, którą niespełna 22-letni Włodzimierz Tajanko nadesłał z Rosji do rodziców: „Pozdrwiam tate, mamę, siostry. Jestem żyw i zdrow. Ciałuję. Wiadomości nadsyłajcie na adres: obwód archangielski, osiedle Workuta, skrytka pocztowa 2135/5”. Po latach Polak Czerwony Krzyż na podstawie wykazu poległych i zmarłych żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych na obczyźnie, wydane przez Instytut Historyczny im. Gen. Sikorskiego w Londynie, powiadomił matkę Wierę Tajanko, że Kapral - podchorąży Polskich Sił Zbrojnych w ZSRR, 7 Bata Saperów, Włodzimierz Tajanko w 1942 r. zmarł na dur plamisty i został pochowany na cmentarzu w St. Kerminie (Uzbekistan). Nie sądzono mu było walczyć w szeregach armii gen. Andersa, do której zaciągnął się z lagrów Workuty.

81 Pł. Strzelców Grodzieńskich oraz wszystkim walczącym z okupantem o niepodległość Polski w latach 1939—1945”. W ten sposób upamiętniono także zesłańcze losy tysięcy obywateli Ziemi Grodzieńskiej, wśród nich Fulgentego Rymyszelskiego, więźnia pod nr 225. O tym w następnym odcinku.

(Dokończenie nastąpi)

Jerzy SURWŁO

NA ZDĘCIACH: Fulgenty Rymyszelski; podchorąży Włodzimierz Tajanko.

Fot. i repr. W. Charin

WYDANO W ROSJI

500 tysięcy egzemplarzy — w takim nakładzie moskiewska oficyna „Prawda” wydała powieść S. Zeromskiego „Dzieje grzechu” w przekładzie na język rosyjski D. Gorbowa.

Moskiewskie wydawnictwo „Dom” sprezentowało młodocianemu czytelnikom 55 tys. książek M. Konopnickiej „O krasnoludkach i sierocie Marysi” w przekładzie z polskiego N. Podolskiej oraz ilustracjami plastyka G. Spirina.

Stawropolskie Krajowe Wydawnictwo Książek przygotowało zbiór poetyckich ballad i sonetów J. Bernarda „Sylwetki polskie”.

Historyczną powieść J. Dan-kowskiego „Jeniec Europy” w przekładzie E. Milewskiej z polskiego w 50-tysetkowym nakładzie wydała moskiewska oficyna „Raduga”.

Pierwszą część powieści B. Prusa „Lalka” przedrukowaną przez N. Modzalewską opuściła moskiewska oficyna „Dom”.

Przygodowa seria wydawnictwa Obinuku przez wydawnictwo „Tytul” wzbogaciła się o fantastyczną powieść M. Wolskiego „Agent Niza” w przekładzie z polskiego J. Wajsbrotta.

T. ANDRIEWA

TYMCZASOWE PRZEPISY WYMIANY TOWARÓW NIESPOZYWCZYCH NABYTYCH W PLACÓWKACH HANDLOWYCH REPUBLIKI LITEWSKIEJ

(Dokończenie ze str. 6)

15. Okres gwarancyjny dla towarów i ich części składających się z wielu części, jak dla towarów podstawowych, tj. załączników, jest określony w tym czasie, w którym gwarancyjne, jeżeli czelnie nie przewidziano w dokumencie normatywnym i umowy, który day wykrywa się wady w towarach, które wchodzi w skład kompletów lub gamutów, w których elementy samodzielnie nie ustalono okres gwarancyjny, cenę detaliczną, wadliwość spowodowaną jedną z wyjątkowych przyczyn, jak np. uszkodzenia, przetransportowania, albo wady złej jakości.

17. W razie zepsucia się złozonego zegarka, wymienia się tylko jego mechanizm. Wydaje się nowy paszport wymienionego mechanizmu.

18. Jeżeli wady powstają w wyniku naruszenia przez nabywcę przepisów użytkowania lub przechowania wyrobu, takiego wyrobu nie wymienia się i nie naprawia nieodpłatnie. Jeśli nabywca i zakład naprawy gwarancyjnej nie zgodziła się co do przyczyn zaistnienia wad nabytego towaru (z wyjątkiem samochodów osobowych), wówczas zwarta się eksperta.

Eksperta wzywa zakład naprawy gwarancyjnej, a koszty ekspertyzy opłaca strona, która zwinila.

WŁAŚCIWOŚCI WYMIANY TOWARÓW NIESPOZYWCZYCH, NA KTÓRE NIE USTALONO OKRESU GWARANCYJNEGO

19. Nabywca ma prawo w ciągu 14 dni (nie licząc dnia nabywania) wymienić w tej organizacji handlowej lub sklepie nabyty towar dobrej jakości na analogiczny (podobny), jeżeli nie podobna się kształt, fason, kolor lub wielkość kupionego towaru.

Towar wymienia się tylko w tym przypadku, jeżeli nie był używany, zwraca się nieuszkodzony, czysty i posiadający etykietkę producenta oraz paragon towarowy czy kasowy.

Wyroby ze szlachetnych kruszców, kamieni i kamieni półszlachetnych w żadnym przypadku nie podlegają wymianie.

Pończochy i skarpetki, bielizna i pościel wymienia się tylko wówczas, gdy zwraca się je nieużywane i w nieuszkodzonym opa-

kowaniu.

20. Nabywca po wykryciu wady zakupionego towaru może żądać od sprzedawcy spełnienia wymagań wyszczególnionych w punkcie 3 niniejszych przepisów w ciągu 14 dni (nie licząc dnia nabywania), a po ujawnieniu ukrytych wad — w ciągu 6 miesięcy.

21. Czas zgłaszania pretensji dotyczących towarów sezonowych, nabytych nie w okresie sezonu (z wyjątkiem odwiew), liczy się od tego dnia, gdy rozpoczyna się stosowany sezon: wiosennie - letni — od 1 kwietnia, jesienno - zimowy — od 1 października.

Okres gwarancyjny odwiewa sezonowego, nabytego nie podczas sezonu, rozpoczyna się:

- odwiewa zimowego — od 15 listopada,
- odwiewa wiosennego - letniego — od 1 marca do 15 września,
- odwiewa letniego — od 1 maja,

APTECZKOWY SKARBIEC

LUDOWY ŚRODEK NA CHORĄ WĄTROBĘ

Schorzenia wątroby można pomyślnie leczyć rosyjskim środkiem ludowym — włoskami łód włókien kukurydzy. Po zerwaniu liści z kaczana kukurydzy znajdziemy pod nim wiele włosków łód włókien. Te włoski należy zagotować i pić jak herbatę. Kuracja trwa niekiedy do pół roku. Jej pomyślność zależy od tego, czy kaczan jest dojrzały. Włókna niedojrzałej kolby kukurydzy nie mają właściwości leczniczych.

PROSTY ŚRODEK NA WĄTROBĘ

Półający pół szklanki soku kapusty i pół szklanki soku ze świętych pomidorów oraz pić trzy razy dziennie po jedzeniu. Jest to oczywiście sposób słaby i należy ostrożnie go przez dłuższy okres, aby osiągnąć pewien wynik.

ŚRODEK NA BRODAWKI

Pewien znany amerykański lekarz, zarabiający dziesiątki tysięcy dolarów rocznie powiedział, że środek ten jest najracjonalniejszy i najpewniejszy. A jest nim esencja octowa.

Każdego wieczora przed snem każdą brodawkę z pomocą pipetki należy zwilżyć kroplą esencji, zachowując wielką ostrożność. Nie zaleca się stosować więcej niż jedną kroplę: kwas jest bardzo żrący. Za kilka dni brodawki znikną.

Telewizja

ŚRODA, 5 LUTEGO

LTV-1

7.45 — Dzień dobry. 8.10 — Nasz elementarz. 8.15 — Ojczyzna. Kościół św. Mikołaja. 9.15 — Zdrowie rodziny. 9.45 — Duński film fab. „Monopol”. odc. 10. 17.50 — Dziennik. 18.00 — Studio polskie. 18.10 — Wiadomości (ros.). 18.20 — Koncert. 18.30 — Bumerang. Gariunai. Co to? 19.10 — Robotnicze stołowe. 19.40 — Z opery „Birute”. 19.55 — Nasz elementarz. 20.00 — Dobranocna. 20.15 — Reklama. 20.30 — Panorama. 21.00 — Studio państwowe. 22.00 — 3 dni wolności i muzyki w Tallinie. 23.15 — Wiadomości wieczorne. 23.30 — Program sportowy.

LTV-2

18.20 — Lekcja angielskiego. 18.35 — Przegład krajowy. 19.15 — Filmy anim. 19.45 — Lekcja angielskiego. 20.00 — Dziennik. 20.35 — Film fab. 22.00 — Aleja Wolności.

Warszawa

10.35 — „Mimi” — serial prod. szwed. 11.00 — „Głowa do góry” — magazyn poradniczy dla kobiet. 11.25 — „Dynastia” — serial prod. USA. 12.10 — Wiadomości. 16.35 — Uniwersytet nauczycielski. 17.00 — Studio 7 proponuje. 17.10 — Kino telef. — „Kroniki Narnii” — serial prod. ang. 17.40 — Teleferie. 18.15 — Teleexpress. 18.35 — LUZ — program dla młodzieży. 18.55 — Klinika zdrowego człowieka. 19.30 — „Rewizja nadzwyczajna”. 20.00 — „Zielona linia” — program redakcji rolnej. 20.15 — Dobranoc. 20.30 — Wiadomości. 21.05 — „Dynastia” — serial USA. 22.00 — Studio „Temat”. 22.30 — Magazyn 60/90. 23.00 — „Sprawa dla reportera”. 23.40 — Wiadomości wieczorne.

Moskwa I

5.00 — Poranek. 7.35 — Film anim. 8.05 — Razem z mistrzami. 8.20 — Dzieciocy klub muzyczny. 9.00 — Film fab. „Bracia Karamazow”. Odc. 1. 10.20 — Koncert. 11.00 — Dziennik. 11.20 — Film-balet. 11.50 — Oryzwyiste — niewiarygodne. 12.30 — Jak odnieść sukces. 12.45 — Film dok. 13.10 — Notes. 13.15 — Rozmaitości. 14.50 — Dziennik. 14.20 — Dziś i wtedy. 14.50 — Film fab. „Muskał”. Odc. 2. 16.00 — Film. 17.00 — Dzieciocy klub muzyczny. 17.00 — Dzieciocy klub muzyczny. 17.20 — Film dok. „Szkiełko do portretu”. 17.55 — Według praw rynku. 20.00 — Dziennik. 21.45 — Sny I. Talkowa. 22.45 — Puchar mistrzostw Europy w siatkówce. 23.45 — Koncert. 0.35 — Film fab. „Samotne”. Odc. 2.

TV Rosji

7.00 — Wieści. 7.20, 8.05 — Język niemiecki. 7.50 — W wolnym czasie. 8.35 — Rosyjski tył. 9.10 — Audycja poetycka. 9.50 — Pogadanki o kulturze rosyjskiej. 10.35 — Ja i inni. 12.00 — Program rozrywkowy. 13.00 — Wieści. 15.00 — Audycja dla dzieci z lekcją angielskiego. 16.00 — Teleeko. 16.30 — Przegład TV „Daleki Wschód”. 17.15 — Tinko. 17.30 — Wiadomości kryminalne. 17.50 — Serafim Sarowski. Powrót. 18.40 — W wolnym czasie. 18.50 — Reklama. 19.00 — Wieści. 19.20 — Co dzień wolność. 19.30 — Tworzą do Rosji. 20.00 — Na sesji RN FR. 20.30 — Na czym polega urok siły? Międzynarodowy turniej kulturystów. 21.00 — Bez retencji. 21.55 — Reklama. 22.00 — Wieści. Prognoza astrologiczna. 22.20 — Rosyjskie sezony. 23.10 — Film dok.

CZWARTEK, 6 LUTEGO

LTV-1

7.45 — Dzień dobry. 8.10 — Nasz elementarz. 8.15 — Pamiętaj o sobie. 8.35 — Klajpedzki kraj. 9.35 — Bumerang. Gariunai — Co to? 17.50 — Dziennik. 18.00 — Studio polskie. 18.10 — Wiadomości. 18.20 — Polityka. 18.50 — Reportaż ze zjazdu pi-

LITEWSKA FILHARMONIA NARODOWA

20 i 21 lutego o godz. 19, 22 lutego o godz. 18 w Akademickim Teatrze Dramatycznym odbędą się występy gościnne

Krakowskiego Teatru Starego
Zaprezentowany zostanie 3-aktowy dramat S. Wyspiańskiego

„Wesele”

Reżyser Andrzej Wajda.
Bilety do nabycia w kasie Akademickiego Teatru Dramatycznego codziennie z wyjątkiem poniedziałku w godz. 11—14 i 17—19.30.

sarzy Litwy. 19.35 — Koncert. 20.00 — Dobranocna. 20.25 — Reklama. 20.30 — Panorama. 21.00 — Stanowisko premiera. 21.30 — Koncert. 22.00 — Brzeg. 23.00 — Koncert. 23.15 — Wiadomości wieczorne.

LTV-2

18.20 — Lekcja angielskiego. 18.35 — Przegład krajowy. 19.15 — Litewska rewia „Piramida”. 19.45 — Lekcja angielskiego. 20.00 — Dziennik. 20.35 — Koncert. 21.00 — Trybuna katolicka. 21.30 — Film fab. Podczas przerwy o 22.00 — Aleja Wolności.

Warszawa

10.35 — „Kobieta, która wychowała niedziadka jak własnego syna” — film prod. kanadyjskiej. 11.00 — „Przyjemne z pożytecznym”. 11.25 — „Gliniarz i prokurator” (1) — serial prod. USA. 12.15 — „Sto lat” — Magazyn ubezpieczeń społecznych. 12.25 — Wiadomości. 17.00 — Studio 7 proponuje. 17.10 — Kino telef. — „Małe stonko” (cz. 1) — film prod. czechosłowackiej. 17.40 — Teleferie. 18.15 — Teleexpress. 18.35 — „Telemuzak”. 19.10 — „Laboratorium”. 19.30 — „Podróż do Polski” — reportaż. 19.50 — Magazyn katolicki. 20.15 — Dobranoc. 20.30 — Wiadomości. 21.05 — „Gliniarz i prokurator”

KTO URODZI SIĘ 5 LUTEGO

Mają bogate życie wewnętrzne. Są ambitni, chętni do podjęcia wielkich rzeczy. Nie broni im w tym wytrwałość, lecz rytmiczność i siła woli. Niełatwo im się wyobrazić. Bojaźliwość i nieśmiałość utrudnia im wykonywanie wszystkich swoich możliwości. Szkoła, bo bystrości umyłu, nie stałości poglądów im nie broni. Ich skrytość ogranicza im wykanie pomocy od innych, a nie wykazują zazwyczaj tylko dobre chęci.

(1) — serial prod. USA. 22.00 — „Decyzje” — program publicystyczny. 22.30 — „Pępek”. 22.50 — „Interpretacje”. 23.40 — Wiadomości wieczorne. 24.00 — „Family album”.

Moskwa I

5.00 — Poranek. 7.35 — Film grymąj dzieci. 9.05 — Film fab. „Bracia Karamazow”. Odc. 2. 10.15 — Film dok. 10.45 — Koncert. 11.00 — Dziennik. 11.20 — Dzieciocy klub muzyczny. 12.45 — Film dok. 13.15 — Rozmaitości. 14.00 — Dziennik. 14.20 — Miżyka operowa. 14.30 — Film fab. „Wolanie o pomoc”. Odc. 1. 15.35 — Filmy anim. 15.55 — Film dla dzieci „Dziewczynka i krokodyl”. 17.00 — Dziennik. 17.20 — Dossier. 17.40 — Do lat 16 i więcej. 20.00 — Dziennik. 23.20 — Prognoza muryca. 23.50 — TV film fab. „Samotne”. Odc. 3. 0.40 — Międzynarodowy festiwal folklorystyczny.

STUDIÓWIKI

Bujwidzka Szkoła Średnia zaprasza absolwentów na tradycyjne spotkanie, które odbędzie się 8 lutego. Początek o godzinie 19.

Maturzyści Potulickiej Szkoły Średniej zapraszają absolwentów szkoły na studniówkę, która odbędzie się 8 lutego o godz. 14.

Wileńska Szkoła Średnia nr 14 zaprasza absolwentów na tradycyjną studniówkę 8 lutego o godz. 18.

Maturzyści

Kalendarium

- * Środa (5.II) jest 36 dniem 1992 r. Do końca roku 330 dni.
- * Znaki Zodiaku — Wodnik.
- * Imieniny: Adelajdy, Agaty, Izydora.
- * Wschód Słońca — 8.04, zachód — 17.03. Długość dnia — 8 godz. 59 min.

Pogoda

Litewska Służba Hydrometeorologiczna przewiduje na 5 lutego zachmurzenie z przejaśnieniami, krótkotrwałe opady, zawieja. Wiatr północno-zachodni, umiarkowany, temperatura 1—3 stopnie mrozu. W ciągu następnych dwóch dni krótkotrwałe opady. Temperatura w nocy 3—8, w dzień 0—5 stopni mrozu.

Polska spółka „Usługa”

nawiąże współpracę handlową, produkcyjną, turystyczną z firmą litewską.
Zwracać się: Polska, Łódź, ul. Zeromskiego 74, tel. 37-46-20.

Firma

z RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

poszukuje kandydata na dyrektora filii w Wilnie. Działalność filii w pierwszym etapie — komercyjna, później usługowo-handlowa. Oferty prosimy składać do 20 lutego. Telefonować od 9.00 do 17.00 — 22-26-62, od godz. 19.00 — 45-17-87. Prosić panią Jolantę.

Redaktor Zbigniew BALCEWICZ

Usługi XERO oraz biuro ogłoszeń i reklamy — ul. Subocz 1 (od podwórka) czynne od 9.00 do 17.00 w dniach pracy. Tel.: 62-66-04.

PILNE ogłoszenia są przyjmowane w redakcji, al. Łaiswes 60, 12 piętro, pokój nr 1212, tel. 42-69-63.

KURIER Wileński

Dziennik społeczno-polityczny Rady Najwyższej i Rządu Republiki Litewskiej. Ukazuje się od 1 lipca 1953 r.

Nasz adres: 2056, Wilno, al. Łaiswes 60. Indeks 67218. Cena 79 kop. (9 kop. akcyjna). W Polsce — 800 zł. Zam. 397. Nr rejestracji — 322. Drukarnia przedsiębiorstwa „Spauda”

TELEFONY: Redaktor — 42-79-01, zastępcy redaktora — 42-79-04, 42-79-48, sekretarz odpowiedzialny — 42-79-49, sekretariat — 42-79-50.

Działalność państwa i samorządu terenowego — 42-78-63, ekonomiczny — 42-78-54, etyki, rodziny i prawa — 42-79-64, szkolnictwa i młodzieży — 42-79-73, 42-69-86, życia politycznego — 42-78-81, życia wsi — 42-79-88, 42-78-90, stoleczny oraz aktualności — 42-79-77, handlu, usług i komunikacji — 42-79-56, literatury i sztuki — 42-79-68, telefonów i sportu — 42-90-63, listów — 42-69-65, komercyjny oraz organizacyjny — 42-72-70.